

BioREGIO Carpathians
“Managementul integrat al diversității biologice și a peisajului pentru dezvoltare regional durabilă și conectivitate ecologică în Carpați”

Raport pentru masuri comune de management integrat și standarde comune pentru managementul carnivorelor mari și ierbivorelor mari din Carpații României

Întocmit de Asociația pentru Conservarea Diversității Biologice pentru Agenția pentru Protecția Mediului Sibiu

BioREGIO Carpathians

“Managementul integrat al diversității biologice și a peisajului pentru dezvoltare regional durabilă și conectivitate ecologică în Carpați”

Raport pentru masuri comune de management integrat și standarde comune pentru managementul carnivorelor mari și ierbivorelor mari din Carpații României

Întocmit de Asociația pentru Conservarea Diversității Biologice
pentru Agenția pentru Protecția Mediului Sibiu

August 2013

Introducere

Masuri comune de management integrat pentru

Lup (*CANIS LUPUS*)

Ras (*LYNX LYNX*)

Urs (*URSUS ARCTOS*)

Sacal (*CANIS AUREUS*)

Zimbru (*BISON BONASUS*)

Capra neagra (*RUPICAPRA RUPICAPRA*)

Caprior (*CAPREOLUS CAPREOLUS*)

Cerb comun (*CERVUS ELAPHUS*)

Standarde comune

Introducere

Acest raport a fost intocmit de catre Asociatia pentru Conservarea Biodiversitatii pentru Asociatia pentru Protectia Mediului din judetul Sibiu, in baza contractului nr. 2401/18.02.2013 semnat in cadrul proiectului "Managementul Integrat al Diversitatii Biologice si Peisagistice pentru Dezvoltare Regionala Sustenabila si Conectivitate Ecologica in Carpati" (BioREGIO Carpati).

Scopul principal al acestui raport a fost de a include intr-un singur document informatia disponibila despre lup (*Canis lupus*), ras (*Lynx lynx*), urs (*Ursus arctos*), sacal (*Canis aureus*), zimbru (*Bison bonasus*), capra neagra (*Rupicapra rupicapra*), caprior (*Capreolus capreolus*) si cerb comun (*Cervus elaphus*) in Carpatii Romaniei si de a propune masuri comune de management integrat. Structura informatiei a fost propusa de catre partenerii din proiect. Raportul este doar un pas in cadrul procesului de masuri comune de management integrat (CIMM) pentru zona Carpatilor.

Majoritatea masurilor propuse se potrivesc in contextul Romaniei, insa nu este garantat ca se pot aplica si in alte tari carpatice. Masurile au fost prezentate separat pentru fiecare specie, chiar daca se aplica si altor specii, pentru a asigura o prezentare bazata pe o directie simpla probleme-obiective-masuri.

Masuri comune de management integrat

Lupul (*Canis lupus*)

Rezumat al biologiei/ecologiei fiecărei specii

Femelele adulte cântăresc între 18-55 kg și măsoară între 1,37 și 1,52 m lungime, iar masculii cântăresc între 20-70 kg și măsoară între 1,27 și 1,64 m lungime, depinde de subspecie. În România Promberger and Ionescu (2000) menționează o greutate medie de 35-60 kg și o lungime totală între 1,10 și 1,50 m. Botul este triunghiular și are în jur de 10 cm lungime, expunând o suprafață extinsă pentru organele olfactive. Acesta îi permite lupului să detecteze mirosul prăzii la o distanță de 2,4 km în condiții favorabile. Lupul se aseamăna cu ciobănescul german sau cu husky la configurația craniană, deosebindu-se prin faptul că are un unghi orbital între 45° și 53° în comparație cu 60° la câini și o bulă timpanică mare, convexă și aproape sferică în comparație cu a câinilor care este mai mică, comprimată și ușor curbă (www.canids.org). Lupul se diferențiază de câine prin aspect și trăsături morfologice, prin următoarele caracteristici: ochii sunt plasați oblic, mai distanțați decât cei ai câinelui. Urechile sunt mici și ascuțite, mereu ridicate, și cozile ușor curbate către stânga. Un alt criteriu de diferențiere față de câine este lipsa parului pe partea posterioară a piciorului din spate între calcai și coadă. În comparație cu câinii, lupul are gatul scurt, mai gros și mai puternic (www.carnivoremari.ro). Lupii trăiesc în haite, cele mai multe haite fiind alcătuite din membrii unei familii (www.canids.org).

Lupul trăiește 15-16 ani, dar în sălbăcie poate atinge de obicei doar 10 ani. Vârsta unui lup poate fi estimată cu aproximație după uzura dinților. Din punct de vedere al dezvoltării ontogenice, lupii se pot clasifica în: pui 0-6 luni, juvenili 6-18 luni, subadulti 18-30 luni și adulți peste 30 luni (www.carnivoremari.ro).

Se întâlnește în toate habitatele nordice unde există speciile pradă, densitățile cele mai ridicate înregistrându-se acolo unde biomasa speciilor pradă este cea mai mare (www.iucnredlist.org). Spectrul de hrană este extrem de variat, însă dieta este bazată în special pe ungulatele mari (cerb, caprior și mistret). Lupii se hrănesc și cu prăzi de dimensiuni mai reduse, animale domestice, hoituri și gunoaie.

Lupii trăiesc în haite, cele mai multe haite fiind alcătuite din membrii unei familii (www.canids.org).

Importanța ecologică (impactul) speciei

Lupul este în vârful piramidei trofice în Carpații României, fiind în același timp și o specie umbrelă pentru biodiversitatea din Carpați (Rozyłowicz et al., 2010). Deoarece ucide pentru a se hrăni, el contribuie la selecția naturală a speciilor pradă (cerb, caprior, mistret, iepure etc). Prezența lupului în zonă este un factor important pentru menținerea câinilor vagabonzi la un nivel scăzut.

Importanța socio-economică (impactul) speciei

In Romania lupul are o valoare simbolica si istorica ridicata si o legatura stransa cu legendele din zona rurala, fiind in acelasi timp unul dintre animalele cele mai detestate.

Din punct de vedere economic impactul pozitiv al prezentei lupului legat de aspectele economice din zona rurala este scazut. Veniturile provenite din vanatoarea lupului (bazat pe sistemul de derogari) sunt foarte mici in comparatie cu utilizarea altor resurse naturale. Impactul negativ pare sa fie mai important datorita pagubelor produse septelului in contextul in care protectia fermelor impotriva animalelor de prada este foarte superficiala si nu sunt luate masuri pentru a preveni pagubele.

Statutul actual de conservare (obiective de conservare, planuri de actiune pentru conservare, planificare)

Romania a ratificat Conventia pentru Conservarea Vietii Salbatice si a Habitatelor Naturale in Europa, adoptata la Berna in 19 septembrie 1979, prin Legea nr. 13/1993. Din 2007 Romania a fost inclusa in Uniunea Europeana si, indiferent de marimea populatiei de lup, acesta a devenit o specie strict protejata (Kaczensky et al., 2012a). In Carpatii Romaniei populatia de lup este estimata la 2300-2700 exemplare (anexa 1) si este estimata ca avand risc scazut (Fara Grija) (Kaczensky et al., 2012). Avand in vedere ca evaluarea se bazeaza pe rapoartele vanatorilor (fara nici un control stiintific), marimea populatiei poate fi supraestimata.

Conform legislatiei nationale obiectivul de conservare este de a mentine statutul de conservare actual sau de a atinge o stare de conservare favorabila, asa cum este definita in Directiva Habitate, a populatiei de lup.

Managementul acestui aspect si variantele sale

Managementul actual

Un plan de management pentru lup in Romania a inceput in 2006, sub coordonarea Ministerului Mediului, dar documentul final nu este accesibil publicului si nu exista o monitorizare a planului de management pentru a evalua succesul masurilor de conservare. Planul nu este adoptat oficial de catre autoritatile publice centrale.

Cu exceptia faptului ca sistemul de derogari mentine cota de recolta sub 10% din marimea efectivului populational estimat de catre vanatori si sub 20% din marimea efectivului populational estimat de catre Ministerul Mediului si Schimbarilor Climatice (<http://www.mmediu.ro/beta/domenii/protectia-naturii-2/biodiversitate/carnivore-mari/>), procentaj considerat optim pentru a mentine o populatie viabila, nu exista alte masuri de management implementate la nivel national. Masurile aplicate la nivelul ariilor protejate nu sunt evaluate. Nu exista activitati locale sau regionale, proiecte sau masuri care sa se desfasoare in prezent pentru conservarea speciei. Exista insa mai multe proiecte incheiate care au vizat aceasta specie.

Ce proportie din gama acestui aspect este manageriat in diferite moduri:

-In arii protejate: In ariile protejate in cadrul carora Planul de Management a fost adoptat conform legislatiei nationale, managementul se face conform planului. In acest moment putine arii protejate au un plan de management adoptat cu care sa lucreze.

-In regim de protectie stricta: Nu exista zone cu regim de protectie stricta. Lupul are un regim de protectie stricta. Vanatoarea este permisa pe baza derogarii anuale de la regimul de protectie (anexa 1). Cota de interventie maxima anuala este in jur de 400-500 exemplare, iar numarul de exemplare recoltate este in jur de 200.

-Subiect de exploatare economica: lupul este promovat ca o specie de interes cinegetic pe paginile web specializate (anexa 4). Venitul direct din activitatile de vanatoare variaza in functie de pretul trofeului care poate varia intre 700 si 1500 E. Nu exista date oficiale centralizate despre veniturile rezultate din activitatile de vanatoare a lupilor. Nu exista de asemenea nici informatii despre alte venituri rezultate din activitati de turism.

-Management sau proprietate publica sau privata sau comuna: Conform legislatiei in vigoare toate speciile salbatice sunt proprietate publica. Managementul este privat (Regia Nationala a Padurilor- Romsilva impreuna cu asociatiile de vanatoare cu statut de ONG gestioneaza fondurile de vanatoare pe baza de contracte cu autoritatea publica centrala). Obiectivele si actiunile prevazute sunt stabilite de catre Ministerul Mediului si Schimbarilor Climatice.

Ce sectoare sunt implicate in managementul sau utilizarea acestui aspect si cum afecteaza politicile sectoriale managementul si folosinta sa.

Sectorul public

1. Ministerul Mediului si Schimbarilor Climatice si institutiile subordonate:

Agentia Nationala pentru Protectia Mediului cu Agentiile pentru Protectia Mediului de la nivel judetean- responsabile pentru speciile protejate

Garda Nationala de Mediu- atributii de control pe probleme de mediu

2. Ministerul Apelor, Padurilor si Pisciculturii si institutiile subordonate:

Inspectoratul Teritorial pentru Regim Silvic si Vanatoare- la nivel regional- responsabil cu managementul speciilor de interes cinegetic si controlul activitatilor de vanatoare

3. Institute de cercetare:

Institutul de Cercetari si Amenajari Silvice- Departamentul Cinegetica si Conservarea Vietii Salbatice

Facultatile de Silvicultura si Exploatare Forestiera (din Brasov, Suceava, Oradea etc)

Sectorul privat:

1. Administratorii si custozii ariilor naturale protejate: Structuri silvice publice sau private, ONG-uri, autoritati publice, persoane private- responsabili cu planificarea si managementul ariilor naturale protejate
2. Asociatii de vanatoare, gestionari ai fondurilor de vanatoare- gestioneaza speciile de interes cinegetic pe baza unui contract cu guvernul, ei sunt responsabili cu evaluarea populatiilor si organizarea activitatilor de vanatoare
3. Firme specializate pe activitati de vanatoare care nu au dreptul sa organizeze partide de vanatoare- actioneaza in principal ca intermediari intre vanatori si gestionarii fondurilor de vanatoare
4. Alte organizatii ca ONG-urile implicate in protectia naturii care au implementat sau sunt acum implicate in studii de teren sau alte proiecte legate de aceasta specie

La nivel national exista 2 grupuri care sprijina autoritatile publice pentru elaborarea de strategii, planuri si regulamente:

1. Consiliul National pentru Vanatoare
2. Grupul National de Lucru pentru Conservarea Carnivorelor Mari

Primul grup este format doar din persoane implicate in activitatile de vanatoare si este mai activ datorita faptului ca are un rol oficial conform legislatiei referitoare la vanatoare, avand puterea de a influenta deciziile. Al doilea grup este format din persoane care reprezinta interesele diferitelor persoane implicate si are doar rolul de a face recomandari autoritatilor publice locale pe teme legate de managementul carnivorelor mari.

Principalele amenintari la adresa acestui aspect si probleme care afecteaza mentinerea lui

Probleme de conservare: biologice, ecologice

Deși lupul întâmpină câteva amenințări, habitatul lui relativ extins și trendul populațional stabil indică faptul că specia nu îndeplinește sau aproape îndeplinește, la nivel global, nici unul dintre criteriile pentru categoriile periclitate (www.iucnredlist.org).

Ultimul raport despre statutul de conservare al carnivorelor mari în Europa indică faptul că cea mai mare amenințare pentru conservarea populației de lup din zona carpatică o reprezintă fragmentarea habitatelor, persecuțiile, deranjul uman, acceptarea redusă, rețeaua de transport, dezvoltarea infrastructurii (Kaczensky et al., 2012a). Această presiune se resimte deja în Carpații României, habitatul lupului degradându-se și fragmentându-se constant din cauza activităților antropice.

Probleme de conservare: conflicte și amenințări socio-economice

Vanatoarea ilegală a lupilor a scăzut la mai puțin de 10 cazuri documentate pe an, majoritatea cazurilor de braconaj implicând arme de foc și otrăvă (Kaczensky et al., 2012a). Nu există informații despre dimensiunea reală a fenomenului de braconaj, dar aceasta pare a fi semnificativ mai importantă decât datele prezentate oficial.

Oficial, din cauza numeroaselor conflicte cu crescătorii de animale (prejudicii aduse șeptelului) și cu vanatorii (prădător al speciilor de interes cinegetic), un anumit număr de exemplare este recoltat în fiecare an, folosind derogările din Directiva Habitare. Teoretic vanatoarea este permisă doar pentru anumite exemplare respectând anumite condiții, zone și perioade și folosind mijloacele stabilite de lege. Practic însă lupul este vanat pentru că este considerat dăunător pentru celelalte specii de interes cinegetic. Vanatoarea lui este neselectivă, fără impact asupra reducerii pagubelor produse și probabil are un impact negativ asupra mărimii, ariei de distribuție și structurii populației de lup.

Responsabilitățile legate de managementul speciei sunt împartite între mai multe instituții publice și organizații private, fiind dificil de integrat toate inițiativele posibile.

Impactul ariilor naturale protejate (inclusiv rețeaua Natura 2000) asupra conservării speciei nu este evaluat. Nu există comunicare între persoanele implicate.

Ministerul Mediului și Schimbărilor Climatice este asistat pe tema carnivorelor mari de către Grupul Național de Lucru pentru Conservarea Carnivorelor Mari, un grup de experți și de reprezentanți ai persoanelor interesate, dar din păcate grupul nu are o influență suficientă, datorită factorilor politici, atunci când se iau măsuri. În acest context Grupul Național de Lucru pentru Conservarea Carnivorelor Mari trebuie să mai fie consolidat, iar propunerile lui tehnice sau legislative trebuie să fie adoptate de către autoritățile competente.

Amenințările principale ale acestui aspect (categoriile Natura 2000) și variantele lor:

Amenintare	Cauze principale	Efect principal
Capcane, otrava, vanatoare ilegala	Lupul este considerat o amenintare majora pentru animalele domestice si speciile de unglate de interes cinegetic.	Mortalitate ridicata provocata de catre om, amenintand structura si marimea populatiei
Cresterea animalelor	Cresterea animalelor in habitatul lupului este o sursa de conflict. Cainii ciobanesti sunt in majoritatea cazurilor vectori pentru transmiterea de boli animalelor salbatice.	Lupul foloseste resursele de hrana disponibile, generand conflicte cu crescatorii de animale. Turbarea este transmisa de la caini la lup, dar si de la lup la caini.
Zone antropice	Dezvoltarea infrastructurii urbane si utilizarea intensiva a resurselor naturale	Habitatul isi pierde capacitatea de suport pentru populatii sanatoase si puternice.
Vanatoarea	Cota de recolta este calculata in functie de populatia estimata. Vanatoarea nu este gandita ca un instrument de management, ci lupii sunt impuscati fara nici o restrictie.	Schimbari in distributia si structura populatiei
Drumuri, autostrazi	Dezvoltarea infrastructurii de transport pentru a creste viteza de deplasare a autoturismelor si in habitatul lupului	Fragmentarea habitatului. Afectarea dispersiei indivizilor juvenili.
Turism motorizat	Infrastructura de turism se dezvolta acum si statiunile montane trebuie sa ofere activitati diverse pentru turisti. Folosirea unui vehicul este o modalitate usoara de a explora natura.	Degradarea habitatului care poate afecta puii. Distributia speciilor prada afectata de zgomot si prezenta umana.

Strategie

Cerinte ideale de management

Cerintele ideale de management pentru mentinerea starii favorabile de conservare si valorilor acestui aspect sunt legate de:

- management activ al speciilor salbatice
- adoptarea de bune practici pentru mentinerea unor habitate propice si a disponibilitatii prazii
- implicarea persoanelor interesate in planificarea si implementarea activitatilor

Tinte si obiective de management

Tinte, obligatii si obiective existente (in planuri si strategii nationale)

Conform documentului, considerat de catre unele persoane interesate ca si plan de management pentru populatia de lup din Romania, elaborat in 2005, dar care nu a fost aprobat ca si document oficial, sunt propuse urmatoarele obiective:

- Conservarea ecosistemului si a calitatii populatiei de lup
- Aplicarea regulamentelor internationale
- Evitarea pericolului pentru oameni si proprietatile acestora
- Atingerea unui efectiv optim al populatiei de lup
- Obtinerea unui profit economic pentru localnici de pe urma activitatilor de turism si vanatoare
- Obtinerea mai multor date despre lup in Romania (mai multe activitati de cercetare, monitorizare mai buna)
- Imbunatatirea constientizarii publice si a implicarii grupurilor interesate in luarea de decizii legate de managementul lupului

Obiectivul general este conservarea unei populatii stabile de lup in Romania, al carei efectiv sa asigure viabilitatea acesteia si coabitarea cu oamenii.

Tinte si obiective propuse

- Conservarea calitatii populatiei de lup
- Mentinerea si imbunatatirea calitatii habitatului si a bazei trofice
- Evitarea pericolului pentru oameni si proprietatile acestora
- Obtinerea mai multor date despre lup in Romania (mai multe activitati de cercetare, monitorizare mai buna)
- Imbunatatirea constientizarii publice si a implicarii grupurilor interesate in luarea de decizii legate de managementul lupului

Obiectivul ideal de management (obiectivul pe termen lung) pentru acest aspect in Carpati:

Conservarea unei populatii stabile de lup in Romania, ale carei efective si habitate sa asigure viabilitatea acesteia si coabitarea cu oamenii.

Obiective recomandate de conservare a acestui aspect in Carpati:

- Mentinerea disponibilitatii prazii- evaluarea resurselor existente si a distributiei acestora in Carpati

-Mentinerea conectivitatii habitatelor- cartarea zonelor cu probleme si elaborarea de masuri de conservare pentru a mentine sau a imbunatati conectivitatea

-Reducerea presiunii care influenteaza fluctuatia marimii populatiei- trebuie desemnate cateva zone pilot pentru a monitoriza impactul acestor masuri pe termen lung

Management si monitorizare

Masuri de management

➤ Masuri de management specifice pentru conservare

- Masuri de protectie

-Intarirea statutului de protectie in arii naturale protejate ca siturile Natura 2000 si parcurile naturale prin reducerea presiunii realizate prin vanatoare si planificarea exploatarilor forestiere astfel incat sa se reduca deranjul

-Inasprirea aplicarii legii pentru a reduce braconajul si managementul defectuos care afecteaza lupul si speciile prada

- Management activ

-Stabilirea de programe de monitorizare comune si coerente pentru populatiile speciei si calitatea habitatelor in toate ariile naturale protejate

-Imbunatatirea managementului zonei de liniste din interiorul fondurilor de vanatoare pentru a mentine zone de refugiu in special in timpul perioadei de reproducere

- Conservare ex situ

Statutul de conservare al lupului, respectiv risc scazut (Fara Grija) este principalul motiv pentru care conservarea ex situ nu este necesara. Poate fi folosita pentru constientizarea publicului si pentru alte studii biologice/ecologice/etologice.

- Activitati traditionale care mentin acest aspect

-Regenerarea naturala pe termen lung a padurilor de foioase si de amestec si evitarea taierilor rase

- Masuri pentru modificarea exploatarilor economice

-Imbunatatirea sistemului de derogare pentru recoltarea speciei pentru a reduce prejudiciile aduse septelului si pentru a mentine o populatie viabila de lup

➤ Masuri generale pentru conservare

- Masuratori la scara a ecosistemului/peisajului (este nevoie de date)

-Mentinerea folosintei terenului

-Evaluarea calitatii habitatelor pentru a imbunatati rolul ariilor naturale protejate ca si elemente ale retelei ecologice

- Masuri regionale (la nivelul intregului lant carpatic)

-Elaborarea unui plan de actiune/management pentru Carpati

-Elaborarea unei strategii pentru mentinerea conectivitatii

- Masuri sectoriale

-Planificarea exploatarei forestiere pentru a reduce deranjul in timpul perioadei de reproducere

-Implicarea patrului de grana in colectarea datelor de pe teren pentru a ajuta la monitorizarea deplasarilor transfrontaliere

- Masuri legate de un mediu propice
- Masuri legislative (legislatie nationala, a Uniunii Europene etc)

-Imbunatatirea legislatiei nationale actuale pentru a armoniza legea vanatorii cu legislatia pentru protectia mediului

-Stabilirea unor prioritati clare in legislatia nationala, in strategiile si planul de management care vizeaza conservarea speciilor

- Masuri administrative (colaborare, coordonare, cooperare regionala)

-Imbunatatirea colaborarii dintre persoanele interesate din cadrul diferitelor tipuri de grupuri de lucru (grup de lucru national, consilii consultative ale ariilor naturale protejate etc) pentru a asigura o planificare participativa

-Imbunatatirea coordonarii si colaborarii dintre tarile carpatice la diferite nivele (politic, stiintific, administrativ) prin crearea de grupuri de lucruri comune si stabilirea responsabilitatilor

-Crearea unor platforme web comune pentru a incuraja schimbul de informatii la nivel national si al tarilor carpatice

-Identificarea organizatiilor (publice sau private) implicate in activitati de management/conservare si sprijinirea unor platforme de lucru intre acestea

-Proiecte de schimb de experienta intre tarile carpatice care sa vizeze persoanele interesate pentru a imbunatati transferul de bune practici

- Masuri de constientizare si dezvoltarea capacitatii (publicul general, factori de decizie si administratii, sectoare specifice, personal administrativ etc)

-Elaborarea unei strategii de comunicare pentru a sustine campaniile de constientizare din diferite proiecte

- Finantare

-Promovarea proiectelor transfrontaliere finantate prin Programul de Cooperare Transnationala pentru Sud Estul Europei si LIFE+

-Dezvoltarea unui instrument financiar intre tarile carpatice pentru a sprijini obtinerea de fonduri pentru proiectele de conservare/cercetare a mamiferelor ale caror rezultate vor fi integrate intr-o baza de date comuna

Bune practici in Romania

1. Portalul web al Asociatiei pentru Conservarea Biodiversitatii si al Forest Design SRL pentru implicarea voluntarilor in colectarea datelor de pe teren. Portalul ofera posibilitatea de a descarca date pentru a ajuta studentii, oamenii de stiinta si alti dezvoltatori de studii. <http://carnivore.biodiversitate.ro>

Prioritati esentiale de cercetare

1. Evaluarea marimii si structurii populatiei
2. Disponibilitatea speciilor prada

3. Genetica si dinamica populatiei
4. Impactul vanatorii asupra populatiei de lup
5. Boli si mortalitate naturala

Masuri necesare pentru monitorizarea acestui aspect si variante

Monitorizare

Parametrii minimi care ar trebui monitorizati pentru a evalua statutul de conservare al speciei sunt:

- Marimea populatiei- efectiv, numar de haite
- Aria de distributie
- Disponibilitatea speciilor prada- evaluarea periodica a zonelor pilot
- Evolutia amenintarilor si a presiunilor in habitat
- Mortalitate naturala si provocata de om

Metoda folosita pentru a monitoriza acesti parametri ar trebui sa fie usor de implementat pe teren, dar bine coordonata si elaborata pe baze stiintifice. De asemenea metoda ar trebui sa fie aleasa tinand cont de efortul financiar necesar implementarii, aspectele economice fiind importante pentru persoanele interesate.

Managementul informatiei

Rezultatele monitorizarii ar trebui sa fie disponibile pentru toate persoanele interesate. Datele colectate ar trebui sa fie disponibile la cerere in scopuri stiintifice si de conservare.

Rasul (*Lynx lynx*)

Rezumat al biologiei/ecologiei pentru fiecare specie

Este un mamifer de talie medie, bine proportionat, indosat, cu membrele posterioare puternice si adaptate pentru salturi. Masculii au lungimi cuprinse intre 104-174cm, coada atingand 12-24cm, femelele sunt in medie cu 20 cm mai mici. Inaltimea la greaban este 45-86 cm si greutatea 12-40 kg. Blana, cu exceptia abdomenului care este alb galbui, este cafenie cu pete ruginii intunecate pana la negre care sunt mai mult sau mai putin vizibile. Urechile se termina cu smocuri, mandibula cu vibrize si coada cu varful negru (www.carnivoremari.ro).

Rata de supravietuire scazuta a puilor de ras poate fi cauzata de absenta unor anumite specii prada consumate frecvent sau a unor perioade lungi de iarna cu temperaturi negative. Fara suficienta mancare, mama poate muri sau isi poate abandona puii. Exemplarele tinere pot muri si din cauza unor boli contactate in absenta unor conditii favorabile de dezvoltare, epidemii comune la feline sau ocluzii intestinale (www.carnivoremari.ro).

Rasul este un animal de prada adaptat habitatului forestier si este sensibil la defrisari, pierzand o mare parte din habitatul sau din cauza taierii padurilor pentru a se crea teren arabil, pentru constructii si exploatare petroliere, fiind de asemenea vanat ca si animal de prada daunator si pentru blana sa (comertul international este semnificativ in anumite tari, dar nu poate fi controlat corespunzator, existand rapoarte de comert cu descrieri diferite). Speranta de viata este in jur de 18 ani (www.carnivoremari.ro).

Este un animal solitar, formand perechi doar pe termen redus in timpul perioadei de reproducere. Are comportament teritorial, este foarte retras, preponderent nocturn si este observat foarte rar. Este mai activ dimineata devreme si seara tarziu, putand fi observat rar in timpul zilei. Rasul este un animal de prada adaptat habitatului forestier, preferand zonele cu arbori batrani, bine impadurite, inclusiv cu subarboret des; se stie ca poate coloniza si o gama larga de habitate diferite. Folosirea spatiului din cadrul propriului teritoriu poate fi influentata de caracteristicile habitatului si interactiunile sociale cu ceilalti indivizi. Densitatile sunt in general 1-3 adulti per 100 km², desi in Europa de Est au fost raportate si densitati pana la 5/100 km² (www.iucnredlist.org). Au fost observate de asemenea cazuri frecvente cand teritoriile care apartineau unor indivizi de sex diferit sau femele inrudite se suprapuneau. Nu au fost observate diferente privitoare la marimea teritoriilor folosite de catre masculi sau femele. Deplasarile zilnice sugereaza ca femelele folosesc habitatul mult mai intens decat masculii pe parcursul intregului an (www.carnivoremari.ro).

Importanta ecologica (impactul) speciei

Rasul este in varful piramidei trofice in Carpatii Romaniei, fiind in acelasi timp o specie umbrela pentru biodiversitatea din Carpati (Rozylowicz et al., 2010). Ca si animal de prada, rasul contribuie la selectia naturala a speciilor pe care le vaneaza (caprior, cerb, mistret, iepure, etc).

Importanta socio-economica (impactul) speciei

In Romania rasul nu are valoare simbolica sau istorica, fiind o specie apreciata din acest punct de vedere. Din punct de vedere economic impactul pozitiv al prezentei rasului este neglijabil. Veniturile din vanatoarea rasului (bazata pe sistemul de derogari) sunt foarte mici comparativ cu utilizarea altor resurse naturale. Nu sunt informatii despre pagubele produse de catre ras septelului.

Statutul actual de conservare (obiective de conservare, planuri de actiune pentru conservare, planificare)

Romania a ratificat Conventia pentru Conservarea Vietii Salbatice si a Habitadelor Naturale in Europa, adoptata la Berna in 19 septembrie 1979, prin Legea nr. 13/1993. Din 2007 Romania a fost inclusa in Uniunea Europeana si, indiferent de marimea populatiei de ras, acesta a devenit o specie strict protejata (Kaczensky et al., 2012a). In Carpatii Romaniei populatia de lup este estimata la 1200-1500 exemplare (anexa 1) si este estimata ca avand risc scazut (Fara Grija) (Kaczensky et al., 2012). Avand in vedere ca evaluarea se bazeaza pe rapoartele vanatorilor (fara nici un control stiintific), marimea populatiei poate fi supraestimata. Conform legislatiei nationale obiectivul de conservare este de a mentine statutul de conservare actual sau de a atinge o stare de conservare favorabila, asa cum este definita in Directiva Habitate, a populatiei de ras.

Managementul acestui aspect si variantele sale

Managementul actual

Un plan de management pentru ras in Romania a fost elaborat in 2007, sub coordonarea Ministerului Mediului, dar documentul final nu este accesibil publicului si nu exista o monitorizare a planului de management pentru a evalua succesul masurilor de conservare. Planul nu este adoptat oficial de catre autoritatile publice centrale. Nu exista informatii despre masurile implementate pentru planul de actiune.

Vanatoarea rasului era neselectiva, fara impact asupra micsorarii pagubelor, dar probabil cu un impact negativ asupra marimii, ariei de distributie si structurii populatiei de ras, iar datorita lipsei informatiilor privitoare la impactul vanatorii asupra populatiei de ras si la marimea reala a efectivului de ras, a fost oprita vanatoarea rasului pe sistem de derogare in perioada 2012-2016.

Nu exista activitati locale sau regionale, proiecte sau masuri care sa se desfasoare in prezent pentru conservarea speciei. Exista insa mai multe proiecte incheiate care au vizat aceasta specie.

Ce proportie din gama acestui aspect este manageriat in diferite moduri:

-In arii protejate: In ariile protejate in cadrul carora Planul de Management a fost adoptat conform legislatiei nationale, managementul se face conform planului. In acest moment putine arii protejate au un plan de management adoptat cu care sa lucreze.

-In regim de protectie stricta: Nu exista zone cu regim de protectie stricta. Lupul are un regim de protectie stricta. Vanatoarea este permisa pe baza derogarii anuale de la regimul de protectie (anexa 1). Cota de interventie maxima anuala era in jur de 100-120 exemplare, iar numarul de exemplare recoltate era in jur de 30. Din 2012 vanatoarea este strict interzisa.

-Subiect de exploatare economica: rasul este promovat ca o specie de interes cinegetic pe paginile web specializate (anexa 4). Venitul direct din activitatile de vanatoare variaza in functie de pretul trofeului care poate varia intre 1000 si 3000 E. Nu exista date oficiale centralizate despre veniturile rezultate din activitatile de vanatoare a lupilor. Nu exista de asemenea nici informatii despre alte venituri rezultate din activitati de turism.

-Management sau proprietate publica sau privata sau comuna: Conform legislatiei in vigoare toate speciile salbatice sunt proprietate publica. Managementul este privat (Regia Nationala a Padurilor- Romsilva impreuna cu asociatiile de vanatoare cu statut de ONG gestioneaza fondurile de vanatoare pe baza de contracte cu autoritatea publica centrala). Obiectivele si actiunile prevazute sunt stabilite de catre Ministerul Mediului si Schimbarilor Climatice.

Ce sectoare sunt implicate in managementul sau utilizarea acestui aspect si cum afecteaza politicile sectoriale managementul si folosinta sa.

Sectorul public

1. Ministerul Mediului si Schimbarilor Climatice si institutiile subordonate:

Agentia Nationala pentru Protectia Mediului cu Agentiile pentru Protectia Mediului de la nivel judetean- responsabile pentru speciile protejate

Garda Nationala de Mediu- atributii de control pe probleme de mediu

2. Ministerul Apelor, Padurilor si Pisciculturii si institutiile subordonate:

Inspectoratul Teritorial pentru Regim Silvic si Vanatoare- la nivel regional- responsabil cu managementul speciilor de interes cinegetic si controlul activitatilor de vanatoare

3. Institute de cercetare:

Institutul de Cercetari si Amenajari Silvice- Departamentul Cinegetica si Conservarea Vietii Salbatice

Facultatile de Silvicultura si Exploatare Forestiera (din Brasov, Suceava, Oradea etc)

Sectorul privat:

1. Administratorii si custozii ariilor naturale protejate: Structuri silvice publice sau private, ONG-uri, autoritati publice, persoane private- responsabili cu planificarea si managementul ariilor naturale protejate

2. Asociații de vanatoare, gestionari ai fondurilor de vanatoare- gestionează speciile de interes cinegetic pe baza unui contract cu guvernul, ei sunt responsabili cu evaluarea populațiilor și organizarea activităților de vanatoare
3. Firme specializate pe activități de vanatoare care nu au dreptul să organizeze partide de vanatoare- acționează în principal ca intermediari între vanatori și gestionarii fondurilor de vanatoare
4. Alte organizații ca ONG-urile implicate în protecția naturii care au implementat sau sunt acum implicate în studii de teren sau alte proiecte legate de această specie

La nivel național există 2 grupuri care sprijină autoritățile publice pentru elaborarea de strategii, planuri și regulamente:

1. Consiliul Național pentru Vanatoare
2. Grupul Național de Lucru pentru Conservarea Carnivorelor Mari

Primul grup este format doar din persoane implicate în activitățile de vanatoare și este mai activ datorită faptului că are un rol oficial conform legislației referitoare la vanatoare, având puterea de a influența deciziile. Al doilea grup este format din persoane care reprezintă interesele diferitelor persoane implicate și are doar rolul de a face recomandări autorităților publice locale pe teme legate de managementul carnivorelor mari.

Principalele amenințări la adresa acestui aspect și probleme care afectează menținerea lui

Probleme de conservare: biologice, ecologice

Ultimul raport despre statutul de conservare al carnivorelor mari în Europa indică faptul că cea mai mare amenințare pentru conservarea populației de ras din zona carpatică o reprezintă acceptarea redusă datorită conflictelor cu vanatorii, persecuțiile (vanatoarea ilegală care este strâns legată de primă) și pierderea habitatelor datorită dezvoltării infrastructurii, structurile inadecvate de management și mortalitatea accidentală (Kaczensky et al., 2012a). Această presiune se resimte deja în Carpații României, habitatul râsului degradându-se și fragmentându-se constant din cauza activităților antropice.

Probleme de conservare: conflicte si amenintari socio-economice

Vanatoarea ilegala a rasului a scazut la mai puțin de 5 cazuri documentate pe an (Kaczensky et al., 2012a). Nu exista informatii despre dimensiunea reala a fenomenului de braconaj, dar aceasta pare a fi semnificativ mai importanta decat datele prezentate oficial.

Responsabilitatile legate de managementul speciei sunt impartite între mai multe institutii publice si organizatii private, fiind dificil de integrat toate initiativele posibile.

Impactul ariilor naturale protejate (inclusiv rețeaua Natura 2000) asupra conservării speciei nu este evaluat. Nu exista comunicare între persoanele implicate.

Ministerul Mediului si Schimbarilor Climatice este asistat pe tema carnivorelor mari de catre Grupul National de Lucru pentru Conservarea Carnivorelor Mari, un grup de experti si de reprezentanti ai persoanelor interesate, dar din pacate grupul nu are o influenta suficienta, datorita factorilor politici, atunci cand se iau masuri. În acest context Grupul National de Lucru pentru Conservarea Carnivorelor Mari trebuie sa mai fie consolidat, iar propunerile lui tehnice sau legislative trebuie sa fie adoptate de catre autoritatile competente.

Amenintarile principale ale acestui aspect (categoriile Natura 2000) si variantele lor:

Amenintare	Cauze principale	Efect principal
Capcane, otrava, vanatoare ilegala	Rasul este considerat o amenintare majora pentru speciile de ungulate de interes cinegetic.	Mortalitate ridicata provocata de catre om, amenintand structura si marimea populatiei
Cresterea animalelor	Cresterea animalelor in habitatul rasului este o sursa de conflict. Cainii ciobanesti sunt in majoritatea cazurilor vectori pentru transmiterea de boli animalelor salbatice.	Cainii ciobanesti sunt in competitie cu rasul pe acelasi spectru trofic, reprezentat de caprior.
Zone antropice	Dezvoltarea infrastructurii urbane si utilizarea intensiva a resurselor naturale	Habitatul isi pierde capacitatea de suport pentru populatii sanatoase si puternice.
Vanatoarea	Vanatoarea nu este gandita ca un instrument de management, luand in considerare relatia prada pradator si deranjul habitatului.	Schimbari in distributia si structura populatiei

Drumuri, autostrazi	Dezvoltarea infrastructurii de transport pentru a creste viteza de deplasare a autoturismelor si in habitatul rasului	Fragmentarea habitatului. Afectarea dispersiei indivizilor juvenili.
Turism motorizat	Infrastructura de turism se dezvolta acum si statiunile montane trebuie sa ofere activitati diverse pentru turisti. Folosirea unui vehicul este o modalitate usoara de a explora natura.	Degradarea habitatului care poate afecta puii. Distributia speciilor prada afectata de zgomot si prezenta umana.

Strategie

Cerinte ideale de management

Cerintele ideale de management pentru mentinerea starii favorabile de conservare si valorilor acestui aspect sunt legate de:

- management activ al speciilor salbatice
- adoptarea de bune practici pentru mentinerea unor habitate propice si a disponibilitatii prazii
- implicarea persoanelor interesate in planificarea si implementarea activitatilor

Tinte si obiective de management

Tinte, obligatii si obiective existente (in planuri si strategii nationale)

Conform documentului, considerat de catre unele persoane interesate ca si plan de management pentru populatia de ras din Romania, elaborat in 2007, dar care nu a fost aprobat ca si document oficial, sunt propuse urmatoarele obiective:

- Conservarea ecosistemului si a calitatii populatiei de ras
- Prevenirea pagubelor
- Mentinerea unui efectiv optim al populatiei de ras
- Obtinerea unui profit economic pentru localnici
- Obtinerea mai multor date despre ras in Romania (mai multe activitati de cercetare, monitorizare mai buna)
- Imbunatatirea constientizarii publice si a implicarii grupurilor interesate in luarea de decizii legate de managementul rasului

Obiectivul general este conservarea unei populatii stabile de ras in Romania, al carei efectiv sa asigure viabilitatea acesteia si coabitarea cu oamenii.

Tinte si obiective propuse

- Conservarea calitatii populatiei de ras

- Mentinerea si imbunatatirea calitatii habitatului si a bazei trofice
 - Evitarea pericolului pentru oameni si proprietatile acestora
 - Obtinerea mai multor date despre ras in Romania (mai multe activitati de cercetare, monitorizare mai buna)
 - Imbunatatirea constientizarii publice si a implicarii grupurilor interesate in luarea de decizii legate de managementul rasului
- Obiectivul ideal de management (obiectivul pe termen lung) pentru acest aspect in Carpati:
Conservarea unei populatii stabile de ras in Romania, ale carei efective si habitate sa asigure viabilitatea acesteia si coabitarea cu oamenii.
- Obiective recomandate de conservare a acestui aspect in Carpati:
- Mentinerea disponibilitatii prazii- evaluarea resurselor existente si a distributiei acestora in Carpati
 - Mentinerea conectivitatii habitatelor- cartarea zonelor cu probleme si elaborarea de masuri de conservare pentru a mentine sau a imbunatati conectivitatea
 - Reducerea presiunii care influenteaza fluctuatia marimii populatiei- trebuie desemnate cateva zone pilot pentru a monitoriza impactul acestor masuri pe termen lung

Management si monitorizare

Masuri de management

- Masuri de management specifice pentru conservare
 - Masuri de protectie
 - Intarirea statutului de protectie in arii naturale protejate ca siturile Natura 2000 si parcurile naturale prin reducerea presiunii realizate prin vanatoare si planificarea exploatarilor forestiere astfel incat sa se reduca deranjul
 - Inasprirea aplicarii legii pentru a reduce braconajul si managementul defectuos care afecteaza rasul si speciile prada
 - Management activ
 - Stabilirea de programe de monitorizare comune si coerente pentru populatiile speciei si calitatea habitatelor in toate ariile naturale protejate
 - Imbunatatirea managementului zonei de liniste din interiorul fondurilor de vanatoare pentru a mentine zone de refugiu in special in timpul perioadei de reproducere
 - Conservare ex situ
- Statutul de conservare al rasului, respectiv risc scazut (Fara Grija) este principalul motiv pentru care conservarea ex situ nu este necesara. Poate fi folosita pentru constientizarea publicului si pentru alte studii biologice/ecologice/etologice.
- Activitati traditionale care mentin acest aspect
- Regenerarea naturala pe termen lung a padurilor de foioase si de amestec si evitarea taierilor rase

- Masuri generale pentru conservare
 - Masuratori la scara a ecosistemului/peisajului (este nevoie de date)
 - Mentinerea folosintei terenului
 - Evaluarea calitatii habitatelor pentru a imbunatati rolul ariilor naturale protejate ca si elemente ale retelei ecologice
 - Masuri regionale (la nivelul intregului lant carpatic)
 - Elaborarea unui plan de actiune/management pentru Carpati
 - Elaborarea unei strategii pentru mentinerea conectivitatii
 - Masuri sectoriale
 - Planificarea exploatarei forestiere pentru a reduce deranjul in timpul perioadei de reproducere
 - Implicarea patrului de granita in colectarea datelor de pe teren pentru a ajuta la monitorizarea deplasarilor transfrontaliere
 - Masuri legate de un mediu propice
 - Masuri legislative (legislatie nationala, a Uniunii Europene etc)
 - Imbunatatirea legislatiei nationale actuale pentru a armoniza legea vanatorii cu legislatia pentru protectia mediului
 - Stabilirea unor prioritati clare in legislatia nationala, in strategiile si planul de management care vizeaza conservarea speciilor
 - Masuri administrative (colaborare, coordonare, cooperare regionala)
 - Imbunatatirea colaborarii dintre persoanele interesate din cadrul diferitelor tipuri de grupuri de lucru (grup de lucru national, consilii consultative ale ariilor naturale protejate etc) pentru a asigura o planificare participativa
 - Imbunatatirea coordonarii si colaborarii dintre tarile carpatice la diferite nivele (politic, stiintific, administrativ) prin crearea de grupuri de lucruri comune si stabilirea responsabilitatilor
 - Crearea unor platforme web comune pentru a incuraja schimbul de informatii la nivel national si al tarilor carpatice
 - Identificarea organizatiilor (publice sau private) implicate in activitati de management/conservare si sprijinirea unor platforme de lucru intre acestea
 - Proiecte de schimb de experienta intre tarile carpatice care sa vizeze persoanele interesate pentru a imbunatati transferul de bune practici
 - Masuri de constientizare si dezvoltarea capacitatii (publicul general, factori de decizie si administratii, sectoare specifice, personal administrativ etc)
 - Elaborarea unei strategii de comunicare pentru a sustine campaniile de constientizare din diferite proiecte
- Finantare
- Promovarea proiectelor transfrontaliere finantate prin Programul de Cooperare Transnationala pentru Sud Estul Europei si LIFE+
 - Dezvoltarea unui instrument financiar intre tarile carpatice pentru a sprijini obtinerea de fonduri pentru proiectele de conservare/cercetare a mamiferelor ale caror rezultate vor fi integrate intr-o baza de date comuna

Bune practici in Romania

1. Portalul web al Asociatiei pentru Conservarea Biodiversitatii si al Forest Design SRL pentru implicarea voluntarilor in colectarea datelor de pe teren. Portalul ofera posibilitatea de a descarca date pentru a ajuta studentii, oamenii de stiinta si alti dezvoltatori de studii. <http://carnivore.biodiversitate.ro>

Prioritati esentiale de cercetare

1. Evaluarea marimii si structurii populatiei
2. Disponibilitatea speciilor prada
3. Genetica si dinamica populatiei
4. Impactul vanatorii asupra populatiei de lup
5. Boli si mortalitate naturala

Masuri necesare pentru monitorizarea acestui aspect si variante

Monitorizare

Parametrii minimi care ar trebui monitorizati pentru a evalua statutul de conservare al speciei sunt:

- Marimea populatiei- efectiv
- Aria de distributie
- Disponibilitatea speciilor prada- evaluarea periodica a zonelor pilot
- Evolutia amenintarilor si a presiunilor in habitat
- Mortalitate naturala si provocata de om

Metoda folosita pentru a monitoriza acesti parametri ar trebui sa fie usor de implementat pe teren, dar bine coordonata si elaborata pe baze stiintifice. De asemenea metoda ar trebui sa fie aleasa tinand cont de efortul financiar necesar implementarii, aspectele economice fiind importante pentru persoanele interesate.

Managementul informatiei

Rezultatele monitorizarii ar trebui sa fie disponibile pentru toate persoanele interesate. Datele colectate ar trebui sa fie disponibile la cerere in scopuri stiintifice si de conservare.

Ursul (*Ursus arctos*)

Rezumat al biologiei/ecologiei pentru fiecare specie

Ursul este un animal masiv, de obicei de culoare brun inchis, desi aceasta poate varia de la cafeniu deschis la negru. Ursul este caracterizat de o cocoasa specifica la nivelul umerilor, un profil usor bombat la nivelul fetei si gheare lungi la labelle anterioare (www.bearbiology.com). Datele biometrice din literatura de specialitate variaza deoarece mostrele analizate sunt diferite in cazul fiecarui studiu. Inaltimea la greaban a unui exemplar adult care este masurata de la talpa pana la punctul maxim al umerilor variaza de la 90 la 150 cm. Lungimea ursului se masoara de la bot pana in varful cozii, variind intre 150-165 cm la femele si 170-200 cm la masculi. Greutatea medie a ursilor din Romania este de 100-200 kg pentru femele si 140-320 kg pentru masculi (Mertens and Ionescu, 2000).

Ursul atinge maturitatea sexuala la varste inaintate, femelele avand primii pui la 4-6 ani. Ursul este o specie poligama, un mascul putandu-se imperechea cu mai multe femele in timpul perioadei de imperechere (mijlocul lunii mai-inceputul lunii iunie). Dupa fertilizare, embrionul se dezvolta pana la stadiul de blastocist apoi dezvoltarea este intrerupta pana la sfarsitul lunii noiembrie, cand are loc implantarea si incepe dezvoltarea embrionara. Perioada propriu-zisa de gestatie este de 6-8 saptamani, apoi femela fata 1-4 pui, de obicei 2 si in mod exceptional 5 (www.carnivoremari.ro). Puii se nasc in barlog, in timpul somnului de iarna in ianuarie si februarie. Puii parasesc barlogul in aprilie-mai si devin independenti din al doilea an de viata. Femela repeta ciclul reproductiv doar dupa ce puii devin independenti, deci dupa aproximativ 2 ani (www.carnivoremari.ro). Masculii se disperseaza in cautare de noi teritorii dupa ce devin adulti, insa femelele isi stabilesc propriul teritoriu in interiorul sau in vecinatatea teritoriului mamei lor. Teritoriile se suprapun, mai ales in zone cu surse abundente de hrana.

Dieta ursului este omnivora, fapt reflectat de catre dentitie. Ursii au canini puternici, folositi pentru aparare, sfasierea hoiturilor si uciderea prazii. Post carnasierii si premolariii mici au suprafete mari de contact si sunt asociati cu o dieta constand in principal din plante si nevertebrate. Ierburile si mugurii sunt consumati in principal primavara si la inceputul verii. Vara si la inceputul toamnei ursul se hraneste cu ciuperci si fructe (zmeura, mere, afine, mere, prune si pere). La sfarsitul toamnei si iarna ursul se hraneste cu ghinda si jir. Insectele, in special himenopterele (furnici, alpine, viespi) pot deveni o importanta sursa sezoniera de hrana, mai ales din cauza aportului proteic. Datorita gradului mare de asimilare si a valorii nutritive ridicate, ursii prefera carnea pe care o obtin vanand, din hoituri sau de la locurile de hranire.

Importanta ecologica (impactul) speciei

Ursul este considerat una dintre cele mai importante specii umbrela pentru biodiversitatea carpatica (Rozylowicz et al., 2010). El joaca un rol important in diseminarea semintelor diferitelor specii de plante, arbori si arbusti prin endozoocie. Ca si animal de prada, contribuie la selectia naturala a speciilor pe care le vaneaza (caprior, cerb, mistret, iepure etc).

Importanta socio-economica (impactul) speciei

In mai multe regiuni din Romania ursul are o puternica semnificatie simbolica si o stransa legatura cu legendele locale. Din punct de vedere economic impactul pozitiv al prezentei ursului in economia rurala este scazut. Veniturile comunitatilor locale provenite din vanatoarea ursilor (bazata pe sistemul de derogari) sunt mici comparativ cu utilizarea altor resurse naturale. Vanatoarea de ursi are o valoare adaugata doar pentru gestionarii fondurilor de vanatoare, pentru ei recoltarea a cel putin unui exemplar pe an fiind un factor important pentru supravietuirea in bransa. Aceasta “necesitate” creeaza conflicte intre diferitele grupuri reprezentate de vanatori si ONG-uri, dar afecteaza si comunitatea vanatorilor datorita discutiilor legate de distributia cotelor de recolta.

Impactul negativ pare sa fie mai importanta datorita pagubelor produse septelului, livezilor si culturilor agricole in contextul in care protectia fermelor impotriva animalelor de prada este foarte superficiala si nu sunt luate masuri de prevenire a pagubelor. Un instrument pozitiv poate fi folosirea imaginii ursului pentru a promova produse traditionale, dar din pacate aceasta nu este utilizata la scara mare, iar impactul pozitiv este dificil de evaluat.

Statutul actual de conservare (obiective de conservare, planuri de actiune pentru conservare, planificare)

Romania a ratificat Conventia pentru Conservarea Vietii Salbatice si a Habitatelor Naturale in Europa, adoptata la Berna in 19 septembrie 1979, prin Legea nr. 13/1993. Din 2007 Romania a fost inclusa in Uniunea Europeana si, indiferent de marimea populatiei de urs, acesta a devenit o specie strict protejata (Kaczensky et al.,2012a). Conform evaluarii IUCN in Carpati populatia de urs este estimata ca avand risc scazut (Aproape Amenintat), incluzand sau nu Ucraina (Kaczensky et al., 2012). Avand in vedere ca estimarea oficiala a populatiei de urs, care indica un efectiv de aproximativ 6000 exemplare (Kaczensky et al.,2012a), se bazeaza pe rapoartele vanatorilor (fara nici un control stiintific) , marimea populatiei poate fi supraestimata.

Conform legislatiei nationale obiectivul de conservare este de a mentine statutul de conservare actual sau de a atinge o stare de conservare favorabila, asa cum este definita in Directiva Habitate, a populatiei de urs.

Managementul acestui aspect si variantele sale

Managementul actual

Un plan de management pentru lup in Romania a fost elaborat in 2006, sub coordonarea Ministerului Mediului, dar nu este aprobat ca si instrument legislativ. De asemenea planul de actiune nu se poate aplica si trebuie revizuit datorita modificarilor legislative si informatiilor noi despre populatia de urs obtinute din proiectele implementate dupa 2007. Nu exista informatii despre monitorizarea planului de management sau despre eficienta acestuia.

Conform planului de management si managementului fondurilor de vanatoare, principala masura concreta aplicata este hranirea artificiala a ursilor in zonele unde vanatoarea acestora este o traditie. Masura este aplicata oficial pentru a reduce conflictele dintre oameni si ursi si pentru a evalua marimea populatiei, insa principalul motiv este de a sprijini vanatoarea, mai ales in timpul primaverii. De asemenea noi informatii din Europa indica faptul ca hranirea artificiala a ursilor are un puternic efect negativ asupra comportamentului acestora (Pop, 2011).

Nu exista alte informatii despre alte masuri de conservare aplicate la nivel national.

Ce proportie din gama acestui aspect este manageriat in diferite moduri:

-In arii protejate: In ariile protejate in cadrul carora Planul de Management a fost adoptat conform legislatiei nationale, managementul se face conform planului. In acest moment putine arii protejate au un plan de management adoptat cu care sa lucreze.

-In regim de protectie stricta: Nu exista zone cu regim de protectie stricta. Vanatoarea este permisa pe baza derogarii anuale de la regimul de protectie (anexa 1). Cota de interventie maxima anuala este in jur de 300-350 exemplare, iar numarul de exemplare recoltate este in jur de 200-250.

-Subiect de exploatare economica: ursul este promovat ca o specie de interes cinegetic pe paginile web specializate (anexa 4). Venitul direct din activitatile de vanatoare variaza in functie de pretul trofeului care poate varia intre 4000 si 15000 E. Nu exista date oficiale centralizate despre veniturile rezultate din activitatile de vanatoare a ursilor. Nu exista de asemenea nici informatii despre alte venituri rezultate din activitati de turism.

-Management sau proprietate publica sau privata sau comuna: Conform legislatiei in vigoare toate speciile salbatice sunt proprietate publica. Managementul este privat (Regia Nationala a Padurilor- Romsilva impreuna cu asociatiile de vanatoare cu statut de ONG gestioneaza fondurile de vanatoare pe baza de contracte cu autoritatea publica centrala). Obiectivele si actiunile prevazute sunt stabilite de catre Ministerul Mediului si Schimbarilor Climatice.

Ce sectoare sunt implicate in managementul sau utilizarea acestui aspect si cum afecteaza politicile sectoriale managementul si folosinta sa.

Sectorul public

1. Ministerul Mediului si Schimbarilor Climatice si institutiile subordonate:

Agentia Nationala pentru Protectia Mediului cu Agentiile pentru Protectia Mediului de la nivel judetean- responsabile pentru speciile protejate

Garda Nationala de Mediu- atributii de control pe probleme de mediu

2. Ministerul Apelor, Padurilor si Pisciculturii si institutiile subordonate:

Inspectoratul Teritorial pentru Regim Silvic si Vanatoare- la nivel regional- responsabil cu managementul speciilor de interes cinegetic si controlul activitatilor de vanatoare

3. Institute de cercetare:

Institutul de Cercetari si Amenajari Silvice- Departamentul Cinegetica si Conservarea Vietii Salbatice

Facultatile de Silvicultura si Exploatare Forestiera (din Brasov, Suceava, Oradea etc)

Sectorul privat:

1. Administratorii si custozii ariilor naturale protejate: Structuri silvice publice sau private, ONG-uri, autoritati publice, persoane private- responsabili cu planificarea si managementul ariilor naturale protejate
2. Asociații de vanatoare, gestionari ai fondurilor de vanatoare- gestioneaza speciile de interes cinegetic pe baza unui contract cu guvernul, ei sunt responsabili cu evaluarea populatiilor si organizarea activitatilor de vanatoare
3. Firme specializate pe activitati de vanatoare care nu au dreptul sa organizeze partide de vanatoare- actioneaza in principal ca intermediari intre vanatori si gestionarii fondurilor de vanatoare
4. Alte organizatii ca ONG-urile implicate in protectia naturii care au implementat sau sunt acum implicate in studii de teren sau alte proiecte legate de aceasta specie

La nivel national exista 2 grupuri care sprijina autoritatile publice pentru elaborarea de strategii, planuri si regulamente:

1. Consiliul National pentru Vanatoare
2. Grupul National de Lucru pentru Conservarea Carnivorelor Mari

Primul grup este format doar din persoane implicate in activitatile de vanatoare si este mai activ datorita faptului ca are un rol oficial conform legislatiei referitoare la vanatoare, avand puterea de a influenta deciziile. Al doilea grup este format din persoane care reprezinta interesele diferitelor persoane implicate si are doar rolul de a face recomandari autoritatilor publice locale pe teme legate de managementul carnivorelor mari.

Principalele amenintari la adresa acestui aspect si probleme care afecteaza mentinerea lui

Probleme de conservare: biologice, ecologice

Deși per ansamblu această specie nu este amenințată, având efective relativ mari și o arie de distribuție în continuă creștere, există câteva populații mici, izolate care sunt amenințate datorită efectivelor reduse și contactului frecvent cu oamenii. Aceste populații mici se găsesc în câteva zone care au ramă salbatică, fiind înconjurate de zone antropice (www.iucnredlist.org). În Carpații României populația de urs din Carpații Occidentali (Munții Apuseni), estimată la 250-300 exemplare (Kaczensky et al., 2012a), este considerată parțial izolată de restul Carpaților Meridionali și Orientali, presupunând existența câtorva zone reduse care au rol de coridoare de trecere (Kaczensky et al., 2012a).

Ultimul raport despre statutul de conservare al carnivorelor mari în Europa indică faptul că cea mai mare amenințare pentru conservarea populației de urs la nivel european o reprezintă pierderea habitatelor datorită dezvoltării infrastructurii și deranjul uman (Kaczensky et al., 2012a). Această presiune se resimte deja în Carpații României, habitatul ursului degradându-se și fragmentându-se constant din cauza activităților antropice.

Probleme de conservare: conflicte și amenințări socio-economice

Fiind omnivori, urșii sunt atrași de zonele antropice cu hrană disponibilă; fiind masivi și potențial agresivi, acești urși pot amenința viața și bunurile oamenilor (cel mai adesea produse agricole) și drept urmare pot fi împușcați (www.iucnredlist.org). Subadultii par să frecventeze mai des terenurile agricole, probabil în căutarea unor surse de hrană mai ușoare și mai variate (Pop et al., 2012). În acest context acomodarea cu oamenii generează riscuri majore pentru conservarea speciei (Pop, 2011) datorită conflictelor dintre urși și oameni care par să se fi înmulțit în ultimii 5 ani.

Vanatoarea ilegală a urșilor a scăzut la mai puțin de 20 cazuri documentate pe an, majoritatea cazurilor de braconaj implicând lături (Kaczensky et al., 2012a). Nu există informații despre dimensiunea reală a fenomenului de braconaj, dar aceasta pare a fi semnificativ mai importantă decât datele prezentate oficial.

Oficial, din cauza numeroaselor conflicte cu oamenii, incluzând persoane ucise sau ranite, un anumit număr de exemplare este recoltat în fiecare an, folosind derogările din Directiva Habitate. Teoretic vanatoarea este permisă doar pentru anumite exemplare respectând anumite condiții, zone și perioade și folosind mijloacele stabilite de lege. Practic însă ursul este vanat din motive economice. Vanatoarea lui este neselectivă, fiind vizate exemplarele adulte masive. În acest context vanatoarea nu are impact asupra reducerii pagubelor produse și probabil are un impact negativ asupra structurii populației de urs (Pop et al., 2012a).

Amenințările principale ale acestui aspect (categoriile Natura 2000) și variantele lor:

Amenințare	Cauze principale	Efect principal
Capcane, otrava, vanatoare ilegala	Ursul este cel mai adesea braconat cu laturi amplasate în vecinătatea livezilor sau altor ferme pentru “protecție”. În mai puține cazuri este ucis din motive comerciale.	Mortalitate ridicată provocată de către om, amenințând structura și mărimea populației
Cresterea animalelor	Cresterea animalelor în habitatul ursului este o sursă de conflict datorită comportamentului oportunist al acestuia.	Ursul folosește resursele de hrană disponibile, generând conflicte cu crescătorii de animale.
Zone antropice	Dezvoltarea infrastructurii urbane și utilizarea intensivă a resurselor naturale	Habitatul își pierde capacitatea de suport pentru populații sănătoase și puternice. Deranjul uman schimbă comportamentul natural al ursului.
Vanatoarea	Cota de recoltă este calculată în funcție de populația estimată. Vanatoarea nu este gândită ca un instrument de management, ci urșii sunt împușcați pentru trofeu.	Schimbări în distribuția și structura populației. Folosirea atractantilor primăvara poate contribui la schimbări de comportament care duc la obișnuirea cu omul.
Drumuri, autostrazi	Dezvoltarea infrastructurii de transport pentru a crește viteza de deplasare a autoturismelor și în habitatul ursului.	Fragmentarea habitatului. Afectarea dispersiei indivizilor juvenili.
Turism motorizat	Infrastructura de turism se dezvoltă acum și stațiile montane trebuie să ofere activități diverse pentru turiști. Folosirea unui vehicul este o modalitate ușoară de a explora natura.	Degradarea habitatului care poate afecta puii. Distribuția speciei afectată de zgomot și prezența umană.

Strategie

Cerinte ideale de management

Cerintele ideale de management pentru mentinerea starii favorabile de conservare si valorilor acestui aspect sunt legate de:

- management activ al speciilor salbatice
- mentinerea unor habitate propice
- implicarea persoanelor interesate in planificarea si implementarea activitatilor

Tinte si obiective de management

Tinte, obligatii si obiective existente (in planuri si strategii nationale)

Planul de management pentru populatia de urs din Romania, elaborat in 2006, propune urmatoarele obiective:

- Conservarea ecosistemului si a calitatii populatiei de urs
- Aplicarea regulamentelor internationale
- Evitarea pericolului pentru oameni si proprietatile acestora
- Atingerea unui efectiv optim al populatiei de urs
- Obtinerea unui profit economic pentru localnici de pe urma activitatilor de turism si vanatoare
- Obtinerea mai multor date despre urs in Romania (mai multe activitati de cercetare, monitorizare mai buna)
- Imbunatatirea constientizarii publice si a implicarii grupurilor interesate in luarea de decizii legate de managementul ursului

Obiectivul general este conservarea unei populatii stabile de urs in Romania, al carei efectiv sa asigure viabilitatea acesteia si coabitarea cu oamenii.

Tinte si obiective propuse

- Conservarea habitatului si calitatii populatiei de urs
- Evitarea pericolului pentru oameni si proprietatile acestora
- Obtinerea mai multor date despre urs in Romania (mai multe activitati de cercetare, monitorizare mai buna)
- Imbunatatirea constientizarii publice si a implicarii grupurilor interesate in luarea de decizii legate de managementul lupului

Obiectivul ideal de management (obiectivul pe termen lung) pentru acest aspect in Carpati:

Conservarea unei populatii stabile de urs in Romania, ale carei efective si habitate sa asigure viabilitatea acesteia si coabitarea cu oamenii.

Obiective recomandate de conservare a acestui aspect in Carpati:

- Imbunatatirea coabitarii cu oamenii- promovarea unui sistem eficient de derogari, promovarea unor tehnici noi de prevenire a pagubelor

-Mentinerea unor habitate adecvate- evaluarea resurselor existente si a distributiei acestora in Carpati

-Mentinerea conectivitatii habitatelor- cartarea zonelor cu probleme si elaborarea de masuri de conservare pentru a mentine sau a imbunatati conectivitatea

-Reducerea presiunii care influenteaza fluctuatia marimii populatiei- trebuie desemnate cateva zone pilot pentru a monitoriza impactul acestor masuri pe termen lung

Management si monitorizare

Masuri de management

➤ Masuri de management specifice pentru conservare

- Masuri de protectie

-Intarirea statutului de protectie in arii naturale protejate ca siturile Natura 2000 si parcurile naturale prin reducerea presiunii realizate prin vanatoare si planificarea exploatarilor forestiere astfel incat sa se reduca deranjul in perioada de reproducere

-Inasprirea aplicarii legii pentru a reduce braconajul si managementul defectuos care afecteaza populatia de urs

-Acceptarea hranirii suplimentare ca si activitate de management doar in cazul in care aceasta actiune este necesara ca si masura de conservare

- Management activ

-Stabilirea de programe de monitorizare comune si coerente pentru populatiile speciei si calitatea habitatelor in toate ariile naturale protejate

-Imbunatatirea managementului zonei de liniste din interiorul fondurilor de vanatoare pentru a mentine zone de refugiu in special in timpul perioadei de reproducere

-Imbunatatirea sistemului de derogare pentru a respecta regulile Directivei Habitatae privitoare la derogarea de la statutul de protectie

-Elaborarea unor planuri regionale de prevenire a pagubelor ca si instrumente de coabitare intre urs si oameni in zonele cu multe conflicte

- Conservare ex situ

Poate fi folosita pentru constientizarea publicului si pentru alte studii biologice/ecologice/etologice.

Activitati traditionale care mentin acest aspect

-Regenerarea naturala pe termen lung a padurilor de foioase si de amestec

- Masuri pentru modificarea exploatarilor economice

-Efectuarea activitatilor de vanatoare ca instrumente de management pentru mentinerea unei populatii sanatoase si nu pentru recoltarea de trofee.

-Identificarea unor activitati sau masuri prietenoase cu aceasta specie pentru a obtine o valoare adaugata pentru serviciile si produsele din zona rurala.

➤ Masuri generale pentru conservare

- Masuratori la scara a ecosistemului/peisajului (este nevoie de date)

-Mentinerea folosintei terenului

- Evaluarea calitatii habitatelor pentru a imbunatati rolul ariilor naturale protejate ca si elemente ale retelei ecologice
 - Masuri regionale (la nivelul intregului lant carpatic)
- Elaborarea unui plan de actiune/management pentru Carpati
- Elaborarea unei strategii pentru mentinerea conectivitatii
- Elaborarea unei strategii anti-braconaj
 - Masuri sectoriale
- Planificarea exploatarei forestiere pentru a reduce deranjul in timpul perioadei de reproducere
- Implicarea patrului de granita in colectarea datelor de pe teren pentru a ajuta la monitorizarea deplasarilor transfrontaliere
 - Masuri legate de un mediu propice
 - Masuri legislative (legislatie nationala, a Uniunii Europene etc)
- Imbunatatirea legislatiei nationale actuale pentru a armoniza legea vanatorii cu legislatia pentru protectia mediului
- Stabilirea unor prioritati clare in legislatia nationala, in strategiile si planul de management care vizeaza conservarea speciilor
 - Masuri administrative (colaborare, coordonare, cooperare regionala)
- Imbunatatirea colaborarii dintre persoanele interesate din cadrul diferitelor tipuri de grupuri de lucru (grup de lucru national, consilii consultative ale ariilor naturale protejate etc) pentru a asigura o planificare participativa
- Imbunatatirea coordonarii si colaborarii dintre tarile carpatice la diferite nivele (politic, stiintific, administrativ) prin crearea de grupuri de lucruri comune si stabilirea responsabilitatilor
- Crearea unor platforme web comune pentru a incuraja schimbul de informatii la nivel national si al tarilor carpatice
- Identificarea organizatiilor (publice sau private) implicate in activitati de management/conservare si sprijinirea unor platforme de lucru intre acestea
- Proiecte de schimb de experienta intre tarile carpatice care sa vizeze persoanele interesate pentru a imbunatati transferul de bune practici
 - Masuri de constientizare si dezvoltarea capacitatii (publicul general, factori de decizie si administratii, sectoare specifice, personal administrativ etc)
- Elaborarea unei strategii de comunicare pentru a sustine campaniile de constientizare din diferite proiecte
 - Finantare
- Promovarea proiectelor transfrontaliere finantate prin Programul de Cooperare Transnationala pentru Sud Estul Europei si LIFE+
- Dezvoltarea unui instrument financiar intre tarile carpatice pentru a sprijini obtinerea de fonduri pentru proiectele de conservare/cercetare a mamiferelor ale caror rezultate vor fi integrate intr-o baza de date comuna

Bune practici in Romania

1. Portalul web al Asociatiei pentru Conservarea Biodiversitatii si al Forest Design SRL pentru implicarea voluntarilor in colectarea datelor de pe teren. Portalul ofera posibilitatea de a descarca date pentru a ajuta studentii, oamenii de stiinta si alti dezvoltatori de studii.
<http://carnivore.biodiversitate.ro>
2. <http://www.lifeursus.carnivoremari.ro/gis-database.php> - un portal web cu date GIS, disponibil pentru public prin proiectul LIFE08NAT/RO/000500, continand informatii privitoare la pagubele produse, barloage, accidente etc
3. Proiectul „Granite deschise pentru ursi in Carpatii Romaniei si ai Ucrainei” vizand conservarea habitatului ursului in zona de granita.
http://romania.panda.org/resurse/comunicate_de_presa/?204948/Granite-deschise-pentru-ursi-in-Carpatii-Romaniei-si-ai-Ucrainei
4. Promovarea unor produse prietenoase cu ursul in proiectul LIFE08NAT/RO/000500
http://issuu.com/carnivoremari/docs/brosura_bear_friendly_final_mic_romana
5. Centrul de reabilitare al puilor de urs orfani, administrat de Asociatia pentru Conservarea Valorilor Naturale din judetul Harghita (<http://www.orphanbears.org/>), sprijina studiile si cercetarile privind etologia ursului. De asemenea este folosit ca si material de constientizare. Este prima initiativa in acest sens din Europa de Est, finantata la inceput de organizatia VierPfoten. Nu este un sistem de conservare ex situ.
6. Echipa mobila pentru salvarea animalelor LIFE05NAT/RO/000170 (<http://www.life000170.carnivoremari.ro/pagina-23uk.php>) si Centrul de Ingrijire si Tratament pentru Animalele Salbatice (administrat de catre Asociatia pentru Conservarea Biodiversitatii, <http://www.biodiversitate.ro/centrul-zonal-de-tratament-si-ingrijire-pentru-animalele-salbatice.html>) vizeaza anumite exemplare si nu intreaga populatie ca urmare a braconajului cu laturi si a altor accidente implicand ursi si alte animale.
7. Rezervatia de ursi Libearty de la Zarnesti, finantata de catre World Society for the Protection of Animals, este un sanctuar pentru exemplarele care au fost tinute in conditii ilegale. Din 2013 este deschisa partial publicului in conditii stricte de vizitare (<http://bearsanctuary.com/libearty-bear-sanctuary>). Este un instrument puternic pentru implicarea publicului si pentru constientizare.

Prioritati esentiale de cercetare

1. Evaluarea marimii si structurii populatiei
2. Potrivirea habitatului si capacitatea de suport
3. Genetica si dinamica populatiei
4. Impactul vanatorii asupra populatiei de urs
5. Boli si mortalitate naturala

Masuri necesare pentru monitorizarea acestui aspect si variante

Monitorizare

Parametrii minimi care ar trebui monitorizati pentru a evalua statutul de conservare al speciei sunt:

- Marimea populatiei- efectiv
- Aria de distributie
- Disponibilitatea speciilor prada- evaluarea periodica a zonelor pilot
- Evolutia amenintarilor si a presiunilor in habitat
- Mortalitate naturala si provocata de om

Metoda folosita pentru a monitoriza acesti parametri ar trebui sa fie usor de implementat pe teren, dar bine coordonata si elaborata pe baze stiintifice. De asemenea metoda ar trebui sa fie aleasa tinand cont de efortul financiar necesar implementarii, aspectele economice fiind importante pentru persoanele interesate.

Managementul informatiei

Rezultatele monitorizarii ar trebui sa fie disponibile pentru toate persoanele interesate. Datele colectate ar trebui sa fie disponibile la cerere in scopuri stiintifice si de conservare

Sacalul (*Canis aureus*)

Rezumat al biologiei/ecologiei speciei

Sacalul este un canid de talie medie, cantarind in jur de 5,8kg in cazul femelelor si 6,6kg pentru masculi (www.canids.org). In general blana este aurie, insa variaza de la nuante de galbui pal la roscat inchis in functie de anotimp. Blana de pe spate este adesea un amestec de peri negri, bruni si albi. Coadă este stufoasa cu varful cafeniu-roscat catre negru. Membrele sunt relativ lungi si suple cu labe mici (www.canids.org). Sacalii sunt omnivori si oportunisti, iar dieta lor variaza in functie de anotimp si habitat. Sacalii solitari vaneaza de obicei prazi mai mici ca rozatoare, iepuri si pasari (www.canids.org).

Datorita capacitatii lor de a se adapta habitatelor aride si dietei omnivore, sacalii pot trai intr-o gama larga de habitate (www.canids.org). In Romania a fost observat recent in interiorul arcului carpatic si in Rezervatia Biosferei Delta Dunarii (Banea et al., 2012). Pe langa datele publicate despre prezenta sacalului in zona carpatica, au mai fost observate exemplare intre 2010-2012 in Muntii Vrancei, Harghitei si Madaras, in diferite habitate forestiere.

Importanta ecologica (impactul) speciei

Datorita prezentei discontinue a sacalului in Romania intre 1929 si 2005, impactul ecologic al prezentei permanente a speciei nu a fost evaluat.

Importanta socio-economica (impactul) speciei

Datorita prezentei discontinue a sacalului in Romania intre 1929 si 2005, impactul socio-economic al prezentei permanente a speciei nu a fost evaluat.

Statutul actual de conservare (obiective de conservare, planuri de actiune pentru conservare, planificare)

Conform legislatiei nationale sacalul este o specie de interes cinegetic, inclusa in anexa I a Legii Vanatorii 407/2006. La nivel mondial statutul de conservare conform IUCN este Fara Grija (Least Concern).

Managementul acestui aspect si variantele sale

Managementul actual

Nu exista un plan de management elaborate pentru aceasta specie. Conform legislatiei nationale sacalul este o specie de interes cinegetic, inclusa in anexa I a Legii Vanatorii 407/2006. Pentru sezonul 2013-2014 cota de recolta pentru sacal a fost stabilita in anexa 6 a Ordinului de Ministru nr. 1225/2013 la 3961 exemplare.

Ce proportie din gama acestui aspect este manageriat in diferite moduri:

-In arii protejate: Nu exista management special

-In regim de protectie stricta: Nu este cazul.

-Subiect de exploatare economica: sacalul este o specie de interes cinegetic si este considerat daunator pentru alte specii de vanat ca iepurele si capriorul. Nu exista date oficiale centralizate despre veniturile rezultate din activitatile de vanatoare.

-Management sau proprietate publica sau privata sau comuna: Conform legislatiei in vigoare toate speciile salbatice sunt proprietate publica. Managementul este privat (Regia Nationala a Padurilor- Romsilva impreuna cu asociatiile de vanatoare cu statut de ONG gestioneaza fondurile de vanatoare pe baza de contracte cu autoritatea publica centrala).

Ce sectoare sunt implicate in managementul sau utilizarea acestui aspect si cum afecteaza politicile sectoriale managementul si folosinta sa.

Sectorul public

1. Ministerul Mediului si Schimbarilor Climatice si institutiile subordonate:

Agentia Nationala pentru Protectia Mediului cu Agentiile pentru Protectia Mediului de la nivel judetean- responsabile pentru speciile protejate

Garda Nationala de Mediu- atributii de control pe probleme de mediu

2. Ministerul Apelor, Padurilor si Pisciculturii si institutiile subordonate:

Inspectoratul Teritorial pentru Regim Silvic si Vanatoare- la nivel regional- responsabil cu managementul speciilor de interes cinegetic si controlul activitatilor de vanatoare

3. Institute de cercetare:

Institutul de Cercetari si Amenajari Silvice- Departamentul Cinegetica si Conservarea Vietii Salbatice

Facultatile de Silvicultura si Exploatare Forestiera (din Brasov, Suceava, Oradea etc)

Sectorul privat:

1. Asociatii de vanatoare, gestionari ai fondurilor de vanatoare- gestioneaza speciile de interes cinegetic pe baza unui contract cu guvernul, ei sunt responsabili cu evaluarea populatiilor si organizarea activitatilor de vanatoare
2. Firme specializate pe activitati de vanatoare care nu au dreptul sa organizeze partide de vanatoare- actioneaza in principal ca intermediari intre vanatori si gestionarii fondurilor de vanatoare
3. Administratorii si custozii ariilor naturale protejate: Structuri silvice publice sau private, ONG-uri, autoritati publice, persoane private
4. Alte organizatii ca ONG-urile implicate in protectia naturii care au implementat sau sunt acum implicate in studii de teren sau alte proiecte legate de aceasta specie

Principalele amenintari la adresa acestui aspect si probleme care afecteaza mentinerea lui

Probleme de conservare: biologice, ecologice

Fiind pana acum cativa ani doar o prezenta sporadica in zonele de campie din sudul, estul si vestul Romaniei, precum si in Delta Dunarii, sacalul va schimba procesele ecologice din aceste zone. De asemenea prezenta unor exemplare in unele regiuni de munte din Romania indica amplitudinea ecologica mare a speciei, amplitudine caracteristica de obicei speciilor invazive si pioniere. Problema principala in acest moment este de a stabili adevarata zona de distributie a speciei in Romania.

Probleme de conservare: conflicte si amenintari socio-economice

Problema principala este lipsa de reactie a autoritatilor publice privitoare la prezenta speciei. De asemenea exista putine informatii despre sacal in Romania. Publicul nu este constient de prezenta speciei. De asemenea vanatorii, ocoalele silvice si conservationistii din alte regiuni decat cele déjà ocupate nu sunt pregatiti sa faca fata prezentei sacalului in zonele lor de interes.

Amenintarile principale ale acestui aspect (categoriile Natura 2000) si variantele lor:

Amenintare	Cauze principale	Efect principal
Capcane,	Sacalul este considerat o	Mortalitate ridicata provocata de

otrava, vanatoare ilegala	amenintare majora pentru mamiferele mici si speciile de ungulate de interes cinegetic.	catre om, amenintand structura si marimea populatiei
Cresterea animalelor	Cresterea animalelor in habitatul sacalului este o sursa de conflict. Cainii ciobanesti sunt in majoritatea cazurilor vectori pentru transmiterea de boli animalelor salbatice.	Sacalul foloseste resursele de hrana disponibile, generand conflicte cu crescatorii de animale. Turbarea este transmisa de la sacal la caini.
Zone antropice	Dezvoltarea infrastructurii urbane si utilizarea intensiva a resurselor natural	Habitatul isi pierde capacitatea de suport pentru populatii sanatoase si puternice.

Strategie

Cerinte ideale de management

Cerintele ideale de management pentru mentinerea starii favorabile de conservare si valorilor acestui aspect sunt legate de:

- management activ al speciilor salbatice
- adoptarea de bune practici pentru mentinerea unor habitate propice si a disponibilitatii prazii
- implicarea persoanelor interesate in planificarea si implementarea activitatilor

Tinte si obiective de management

Tinte, obligatii si obiective existente (in planuri si strategii nationale)

Nu exista obiective stabilite pentru aceasta specie, in afara obiectivului general din Strategia Nationala de Vanatoare vizand folosirea resurselor de vanat si conservarea biodiversitatii mentinand echilibrul intre agricultura, silvicultura si fauna salbatice.

Tinte si obiective propuse

- Mentinerea unei populatii optime de sacal
- Mentinerea si imbunatatirea calitatii habitatului si a bazei trofice
- Evitarea pericolului pentru oameni si proprietatile acestora
- Obtinerea mai multor date despre sacal in Romania (mai multe activitati de cercetare, monitorizare mai buna)
- Imbunatatirea constientizarii publice si a implicarii grupurilor interesate in luarea de decizii legate de managementul speciei

Obiectivul ideal de management (obiectivul pe termen lung) pentru acest aspect in Carpati:

Conservarea unei populatii stabile de sacal in Romania, ale carei efective si habitate sa asigure viabilitatea acesteia si coabitarea cu oamenii si celelalte specii de carnivore mari.

Obiective recomandate de conservare a acestui aspect in Carpati:

-Mentinerea disponibilitatii prazii- evaluarea resurselor existente si a distributiei acestora in Carpati

-Mentinerea conectivitatii habitatelor- cartarea zonelor cu probleme si elaborarea de masuri de conservare pentru a mentine sau a imbunatati conectivitatea

Management si monitorizare

Masuri de management

➤ Masuri de management specifice pentru conservare

- Masuri de protectie

-Inasprirea aplicarii legii pentru a reduce braconajul si managementul cinegetic defectuos care afecteaza speciile prada

- Management activ

-Stabilirea de programe de monitorizare comune si coerente pentru populatiile speciei si calitatea habitatelor

- Conservare ex situ

Statutul de conservare al sacalului, respectiv risc scazut (Fara Grija) este principalul motiv pentru care conservarea ex situ nu este necesara.

- Aspecte economice

-Exploatarea economica nu este momentan un obiectiv datorita valorii economice scazute a speciei, distributiei necunoscute care face foarte dificila stabilirea cotei de recolta si perceptiei vanatorilor asupra speciei

➤ Masuri generale pentru conservare

- Masuratori la scara a ecosistemului/peisajului (este nevoie de date)

-Mentinerea folosintei terenului

- Masuri sectoriale

-Planificarea exploatarei forestiere pentru a reduce deranjul in timpul perioadei de reproducere

- Masuri legate de un mediu propice
- Masuri legislative (legislatie nationala, a Uniunii Europene etc)

-Imbunatatirea legislatiei nationale actuale pentru a armoniza legea vanatorii cu legislatia pentru protectia mediului

-Stabilirea unor prioritati clare in legislatia nationala, in strategiile si planul de management care vizeaza conservarea speciilor

- Masuri administrative (colaborare, coordonare, cooperare regionala)

-Imbunatatirea colaborarii dintre persoanele interesate din cadrul diferitelor tipuri de grupuri de lucru (grup de lucru national, consilii consultative ale ariilor naturale protejate etc) pentru a asigura o planificare participativa

- Imbunatatirea coordonarii si colaborarii dintre tarile carpatice la diferite nivele (politic, stiintific, administrativ) prin crearea de grupuri de lucruri comune si stabilirea responsabilitatilor
- Crearea unor platforme web comune pentru a incuraja schimbul de informatii la nivel national si al tarilor carpatice
- Proiecte de schimb de experienta intre tarile carpatice care sa vizeze persoanele interesate pentru a imbunatati transferul de bune practici
 - Masuri de constientizare si dezvoltarea capacitatii (publicul general, factori de decizie si administratii, sectoare specifice, personal administrativ etc)
- Elaborarea unei strategii de comunicare pentru a promova masuri de protectie care sa reduca pagubele

Bune practici in Romania

Nu exista in acest moment.

Prioritati esentiale de cercetare

1. Evaluarea marimii si structurii populatiei
2. Disponibilitatea speciilor prada
3. Genetica si dinamica populatiei
4. Impactul vanatorii asupra populatiei de sacal
5. Boli si mortalitate naturala

Masuri necesare pentru monitorizarea acestui aspect si variante

Monitorizare

Parametrii minimi care ar trebui monitorizati pentru a evalua statutul de conservare al speciei sunt:

- Marimea populatiei- efectiv
- Aria de distributie
- Disponibilitatea speciilor prada- evaluarea periodica a zonelor pilot
- Evolutia amenintarilor si a presiunilor in habitat
- Mortalitate naturala si provocata de om

Metoda folosita pentru a monitoriza acesti parametri ar trebui sa fie usor de implementat pe teren, dar bine coordonata si elaborata pe baze stiintifice. De asemenea metoda ar trebui sa fie aleasa tinand cont de efortul financiar necesar implementarii, aspectele economice fiind importante pentru persoanele interesate.

Managementul informatiei

Rezultatele monitorizarii ar trebui sa fie disponibile pentru toate persoanele interesate. Datele colectate ar trebui sa fie disponibile la cerere in scopuri stiintifice si de conservare.

Zimbrul (*Bison bonasus*)

Rezumat al biologiei/ecologiei speciei

Greutatea medie a unui zimbru care traieste in libertate este de 634,1kg pentru masculi, respectiv 423,7kg pentru female, iar dimorfismul sexual devine evident la varsta de 3 ani si se mentine pana la sfarsitul vietii (Kraśńska and Kraśński 2002).

Zimbrii din libertate si din rezervatii ajung la maturitatea sexuala la varsta de 3 ani. Masculii tineri in libertate, cu varste cuprinse intre 4-6 ani, sunt maturi din punct de vedere sexual, inasa nu se reproduc din motive etologice (Pucek et al., 2004). Femelele ating de obicei maturitatea sexuala la varsta de 3 ani si nasc primul vitel in al 4-lea an (Pucek et al., 2004). Zimbrii sunt animale gregare. Turmele mixte si grupurile de masculi sunt unitatile de baza observate (Pucek et al., 2004).

Padurile de foioase sunt cele mai potrivite habitate pentru zimbri. Ei isi cauta hrana in principal in padurile de foioase sanatoase si umede, apoi in padurile de amestec cu rasinoase (Pucek et al., 2004). Habitatele forestiere cu un mozaic de tipuri de padure sunt cele mai favorabile. In padurile de foioase sanatoase, zimbrul gaseste hrana pe durata intregului sezon vegetativ (Pucek et al., 2004).

Din 2012 Parcul Natural Vanatori Neamt adaposteste o turma de 5 exemplare in libertate. Restul populatiei de zimbru din Romania este tinuta in captivitate.

Importanta ecologica (impactul) speciei

In trecut zimbrul era raspandit in vestul, central si sud-estul Europei. Specia a avut cu siguranta un rol important in formarea ecosistemelor preistorice europene de paduri de foioase si silvostepa (Pucek et al., 2004).

Importanta socio-economica (impactul) speciei

Zimbrul este simbolul eforturilor specialistilor de a salva una dintre cele mai emblematice specii europene. Zimbrul are o istorie lunga si este in stransa legatura cu multe comunitati care folosesc simbolul zimbrului ca emblema locala. Zimbrul este prezent pe stema vechii Moldove si a Romaniei. Zimbrul poate fi folosit pentru a atrage turistii si pentru a promova produsele traditionale, iar comunitatile rurale il pot folosi pentru marketing.

Statutul actual de conservare (obiective de conservare, planuri de actiune pentru conservare, planificare)

Obiectivul strategiei de conservare la nivel european este de a crea conditii care favorizeaza supravietuirea pe termen lung a unor populatii viabile de zimbru salbatice (sau naturalizate).

In Romania obiectivul este de a mari turma din Rezervatia “Dragos-Voda” pentru a sprijini planul general de reintroducere a zimbrului in Carpatii Orientali (Pucek et al., 2004).

Managementul acestui aspect si variantele sale

Managementul actual

Conform legislatiei nationale vanatoarea zimbrului este interzisa, fiind inclus in anexa II a Legii Vanatorii 407/2006 si in anexa IV ce cuprinde speciile strict protejate din OUG 57/2007 pentru arii protejate, specii si habitate. Strategia pentru conservarea speciei de zimbru (*Bison bonasus*, L. 1758) in Romania a fost elaborata si prezentata Ministerului Mediului pentru aprobare in 2008. De asemenea sub egida autoritatii publice a fost creat un grup de lucru pentru conservarea zimbrului. Istoria contemporana a zimbrului in Romania a inceput in 1958, odata cu infiintarea unei rezervatii de zimbruri in HategSliva (judetul Hunedoara) prin transferul unei perechi de zimbruri din Polonia, un mascul si o femela botezati Podarek si Polanka (Deju et al., 2005). Rezervatia HategSliva a devenit un centru de repopulare a celorlalte rezervatii si a gradinilor zoologice din tara: Neagra Bucsani, Vanatori Neamt, Poiana Brasov, Bucuresti, Pitesti, Targu Mures etc.

In Romania la momentul actual exista 93 zimbruri. In captivitate zimbrurile se gasesc in 3 locatii: Gradina Zoologica “Dragos-Voda” Vanatori Neamt (6 exemplare), Rezervatia HategSliviu (10 exemplare) si Gradina Zoologica din Targoviste (1 exemplar).

Turme de zimbruri in libertate se gasesc in 3 locatii, doua dintre acestea fiind rezervatii administrate de RNP-Romsilva:

- Neagra Bucsani, judetul Dambovita (43 exemplare intr-un tarc de 162 ha)

- Parcul Natural Vanatori Neamt (16 exemplare intr-un tarc de 177 ha)

- Vama Buzaului, judetul Brasov (17 exemplare intr-un tarc de 10 ha), rezervatie in administrarea Asociatiei “Valea Zimbrilor”

Primii zimbruri au fost eliberati in salbaticie in 2012 in Parcul Natural Vanatori Neamt. Primele 5 exemplare au fost eliberate din tarcul de acomodare intr-o zona salbatica, considerata propice pentru specie. Dovada ca animalele s-au adaptat la noul ecosistem este faptul ca au ramas in zona aleasa pentru reintroducere dupa studii detaliate, iar cele 2 femele eliberate in 2012 au adus pe lume vitei viabili si vigurosi.

Ce proportie din gama acestui aspect este manageriat in diferite moduri:

- In arii protejate: nucleul principal al populatiei de zimbru se afla in arii protejate specializate
- In regim de protectie stricta: zimbrul are un regim de protectie stricta. Toate exemplarele din libertate sunt monitorizate.

- Subiect de exploatare economica: zimbrul nu face obiectul exploatarei economice. Principale venituri sunt legate de tarifele de vizitare a rezervatiilor.

- Management sau proprietate publica sau privata sau comuna: Conform legislatiei in vigoare toate speciile salbatice sunt proprietate publica. Obiectivele si actiunile prevazute sunt stabilite de catre Ministerul Mediului si Schimbarilor Climatice.

Ce sectoare sunt implicate in managementul sau utilizarea acestui aspect si cum afecteaza politicile sectoriale managementul si folosinta sa.

Sectorul public

1. Ministerul Mediului si Schimbarilor Climatice si institutiile subordonate:

Agentia Nationala pentru Protectia Mediului cu Agentiile pentru Protectia Mediului de la nivel judetean- responsabile pentru speciile protejate

Garda Nationala de Mediu- atributii de control pe probleme de mediu

2. Institutii care administreaza:

Regia Nationala a Padurilor

Asociatia "Valea Zimbrilor"

Zoo Targoviste

3. Institute de cercetare:

Institutul de Cercetari si Amenajari Silvice- Departamentul Cinegetica si Conservarea Vietii Salbatice

Principalele amenintari la adresa acestui aspect si probleme care afecteaza mentinerea lui

Probleme de conservare: biologice, ecologice

Degradarea si fragmentarea habitatului din cauza activitatilor agricole, exploatarilor forestiere, vanatoarea excesiva si braconajul au fost cauzele principale pentru diminuarea si disparitia populatiilor de zimbru (Pucek et al., 2004).

Problemele de conservare in Romania sunt determinate de absenta turmelor din libertate. In momentul actual administrarea speciei se face in 4 rezervatii in captivitate sau in tarcuri mari (de peste 100 ha). Principala amenintare este mentinerea habitatelor in conditii optime. Alte amenintari sunt generate de boli si consangvinizare.

Probleme de conservare: conflicte si amenintari socio-economice

Nu exista conflicte socio-economice, specia fiind disparuta din salbaticie. Principala amenintare pentru turmele recent eliberate in salbaticie poate fi braconajul.

Amenintarile principale ale acestui aspect (categoriile Natura 2000) si variantele lor:

Amenintare	Cauze principale	Efect principal
Defrisarea padurilor	Cererea pietei pentru resurse forestiere	Degradarea si fragmentarea habitatului
Consangvinizare	Variabilitate genetica redusa	Influentarea cresterii si viabilitatii populatiei
Cresterea animalelor, pasunatul	Cresterea animalelor in habitatul zimbrului este o activitate ce influenteaza disponibilitatea resurselor de hrana	Scaderea resurselor de hrana
Zone antropice	Dezvoltarea infrastructurii urbane si utilizarea intensiva a resurselor naturale	Habitatul isi pierde capacitatea de suport pentru populatii sanatoase si puternice.
Drumuri, autostrazi	Dezvoltarea infrastructurii de transport pentru a creste viteza de deplasare a autoturismelor	Fragmentarea habitatului. Afectarea marimii teritoriului.

Strategie

Cerinte ideale de management

Cerintele ideale de management pentru mentinerea starii favorabile de conservare si valorilor acestui aspect sunt legate de:

- mentinerea unor habitate propice
- implicarea persoanelor interesate in planificarea si implementarea activitatilor

Tinte si obiective de management

Tinte, obligatii si obiective existente (in planuri si strategii nationale)

Obiectivul pe termen mediu este eliberarea in salbaticie a unui numar suficient de exemplare pentru a permite cresterea naturala a populatiei si deplasarea zimbrilor pentru a intra in contact cu populatia de zimbru din Ucraina

Tinte si obiective propuse

Conservarea pe termen lung a populatiei de zimbru din salbaticie in Carpatii din Romania, folosind resursele genetice existente si pastrand calitatea si conectivitatea habitatelor

Obiectivul ideal de management (obiectivul pe termen lung) pentru acest aspect in Carpati:

Conservarea unei populatii stabile de zimbru in Romania, ale carei efective sa asigure viabilitatea acesteia si coabitarea cu oamenii.

Obiective recomandate de conservare a acestui aspect in Carpati:

- Imbunatatirea coabitarii cu oamenii- promovarea unui sistem de derogari eficient, promovarea de noi tehnici pentru prevenirea pagubelor
- Mentinerea unor habitate adecvate- evaluarea resurselor existente si a distributiei acestora in Carpati
- Mentinerea conectivitatii habitatelor- cartarea zonelor cu probleme si elaborarea de masuri de conservare pentru a mentine sau a imbunatati conectivitatea
- Reducerea presiunii care influenteaza fluctuatia marimii populatiei- trebuie desemnate cateva zone pilot pentru a monitoriza impactul acestor masuri pe termen lung

Management si monitorizare

Masuri de management

- Masuri de management specifice pentru conservare
 - Management activ
- Planificarea folosirii resurselor naturale pentru a imbunatati disponibilitatea hranei pentru zimbru
- Imbunatatirea managementului zonei de liniste din interiorul fondurilor de vanatoare pentru a mentine zone de refugiu in special in timpul perioadei de reproducere
- Elaborarea de planuri regionale de prevenire a pagubelor ca si instrumente de prevenire a conflictelor cu oamenii
 - Conservare ex situ
- Este baza programului de reintroducere in Romania. Este un instrument necesar pentru refacerea populatiei de zimbru in Carpatii Romaniei.
- Activitati traditionale care mentin acest aspect
- Regenerarea naturala pe termen lung a padurilor de foioase si de amestec si evitarea taierilor rase
 - Masuri generale pentru conservare
 - Masuratori la scara a ecosistemului/peisajului
- Mentinerea folosintei terenului
- Evaluarea calitatii habitatelor pentru a imbunatati rolul ariilor naturale protejate ca si elemente ale retelei ecologice
 - Masuri regionale (la nivelul intregului lant carpatic)
- Elaborarea unui plan de actiune/management pentru Carpati
- Elaborarea unei strategii pentru mentinerea conectivitatii
 - Masuri sectoriale
- Planificarea exploatarei forestiere pentru a reduce deranjul in timpul perioadei de reproducere

- Masuri legate de un mediu propice
 - Masuri legislative (legislatie nationala, a Uniunii Europene etc)
- Stabilirea unor prioritati clare in legislatia nationala, in strategiile si planul de management care vizeaza conservarea speciilor
- Masuri administrative (colaborare, coordonare, cooperare regionala)
- Imbunatatirea colaborarii dintre persoanele interesate din cadrul diferitelor tipuri de grupuri de lucru (grup de lucru national, consilii consultative ale ariilor naturale protejate etc) pentru a asigura o planificare participativa
- Imbunatatirea coordonarii si colaborarii dintre tarile carpatice la diferite nivele (politic, stiintific, administrativ) prin crearea de grupuri de lucruri comune si stabilirea responsabilitatilor
- Crearea unor platforme web comune pentru a incuraja schimbul de informatii la nivel national si al tarilor carpatice
- Proiecte de schimb de experienta intre tarile carpatice care sa vizeze persoanele interesate pentru a imbunatati transferul de bune practici
- Masuri de constientizare si dezvoltarea capacitatii (publicul general, factori de decizie si administratii, sectoare specifice, personal administrativ etc)
- Elaborarea unei strategii de comunicare pentru a sustine campaniile de constientizare din diferite proiecte
- Finantare
- Promovarea proiectelor transfrontaliere finantate prin Programul de Cooperare Transnationala pentru Sud Estul Europei si LIFE+
- Dezvoltarea unui instrument financiar intre tarile carpatice pentru a sprijini obtinerea de fonduri pentru proiectele de conservare/cercetare a mamiferelor ale caror rezultate vor fi integrate intr-o baza de date comuna
- Bune practici in Romania
- Promovarea marcii “Tara Zimbrului” de catre Administratia Parcului Natural Vanatori Neamt pentru a sprijini ecoturismul in zona: <http://www.bisonbonasus.ro/>
- Masuri implementate de catre Administratia Parcului Natural Vanatori Neamt:
- Sprijinirea marciilor locale
- Implicarea comunitatilor
- Promovarea implicarii autoritatilor
- Prioritati esentiale de cercetare
- Analiza potrivirii habitatelor
 - Impactul antropic asupra populatiei din libertate
 - Monitorizarea si imbunatatirea structurii genetice
 - Monitorizarea bolilor si parazitilor
 - Evaluarea impactului economic al turmelor din libertate asupra comunitatilor rurale
- Masuri necesare pentru monitorizarea acestui aspect si variante

Monitorizare

Parametrii minimi care ar trebui monitorizati pentru a evalua statutul de conservare al speciei sunt:

- Disponibilitatea habitatului- evaluarea periodica a zonelor pilot
- Evolutia amenintarilor si a presiunilor in habitat
- Mortalitate naturala si provocata de om

Metoda folosita pentru a monitoriza acesti parametri ar trebui sa fie usor de implementat pe teren, dar bine coordonata si elaborata pe baze stiintifice. De asemenea metoda ar trebui sa fie aleasa tinand cont de efortul financiar necesar implementarii, aspectele economice fiind importante pentru persoanele interesate.

Managementul informatiei

Rezultatele monitorizarii ar trebui sa fie disponibile pentru toate persoanele interesate. Datele colectate ar trebui sa fie disponibile la cerere in scopuri stiintifice si de conservare.

Capra neagra (*Rupicapra rupicapra*)

Rezumatul biologiei/ecologiei speciei

Dimensiunile caprei negre sunt urmatoarele: lungimea corpului 110-130cm, inaltimea la greaban 70-85cm si greutatea de 14-62kg (<http://www.lhnet.org/northern-chamois/>). Blana de vara scurta si fina este neagra sau maroniu-roscata, in timp ce iarna devine ciocolatie, cu peri de 10-20cm lungime ce acopera un strat inferior de lana. Partea inferioara este deschisa la culoare. Picioarele sunt de obicei mai inchise la culoare si se observa o usoara coama pe gat. Mandibula, obrazii si nasul sunt albi, iar o dunga neagra uneste ochii cu botul (<http://www.lhnet.org/northern-chamois/>). Coarnele negre, zvelte se observa la ambele sexe. Inaltandu-se vertical de pe frunte, ele sunt curbate accentuat inapoi in treimea superioara ca niste carlige si pot atinge 32 cm lungime.

Capra neagra alpina ocupa zone stancoase, abrupte in munti, utilizand o gama larga de habitate inclusiv pasuni alpine, zone deschise stancoase, paduri de amestec si de conifere (Pedrotti and Lovari 1999). Femelele sunt gestante timp de 170 zile si nasc de obicei un pui la fiecare sarcina. Femelele devin mature sexual la 2,5 ani, in timp ce masculii ating maturitatea sexuala la 1-1,5 ani mai tarziu. Traiesc intre 14-22 ani. Femelele si iezii stau in ciupoare de 5-30 exemplare, in timp ce masculii adulti raman solitari (www.iucnredlist.org).

Principalii pradatori ai caprei negre sunt oamenii, cainii vagabonzi, rasul si rar lupul. Principala populatie de capra neagra din Romania este localizata in Carpatii Meridionali, in principal in Muntii Fagaras si Bucegi. Populatii mici se gasesc dispersate in Carpatii Orientali.

Importanta ecologica (impactul) speciei

Specia este una dintre cele mai importante specii pentru mentinerea populatiilor de carnivore mari in Romania. Capra neagra este una dintre prazile principale ale rasului si lupului pe timpul iernii.

Importanta socio-economica (impactul) speciei

Specia este una dintre cele mai apreciate de catre publicul larg si este perceputa ca o specie fragila. Capra neagra este unul dintre cele mai importante obiective pentru turismul montan, dar impactul speciei asupra turismului montan nu este evaluat. Venituri mici sunt obtinute de catre gestionarii fondurilor de vanatoare din vanarea caprei negre pentru trofeu.

Starea actuala de conservare (obiective de conservare, planuri de actiune pentru conservare, planificare)

Conform legislatiei nationale, capra neagra este specie de interes cinegetic, inclusa in Anexa 1 a Legii Vanatorii 407/2006.

Managementul acestui aspect si variantele sale

Managementul actual

Nu exista un plan de management pentru aceasta specie. Conform legislatiei nationale, capra neagra este specie de interes cinegetic, inclusa in Anexa 1 a Legii Vanatorii 407/2006. Pentru sezonul 2013-2014 cota de recolta la capra neagra a fost stabilita prin Ordinul de Ministru nr. 1225/2013 la 388 exemplare.

Au fost facute repopulari periodice in zonele in care efectivul populational a scazut din cauza braconajului.

Ce proportie din gama acestui aspect este manageriat in diferite moduri:

-In arii protejate: Regim special conform planurilor de management, insa specie de interes cinegetic conform Legii Vanatorii. Pentru recoltare este nevoie de acordul administratorului ariei protejate.

-In regim de protectie stricta: Lipsa unor informatii corecte despre dimensiunea si structura populatiei poate fi un argument puternic pentru instaurarea unei perioade cu regim de protectie stricta.

-Subiect de exploatare economica: capra neagra este o specie de interes cinegetic si este considerata un trofeu important. Nu exista date oficiale centralizate despre veniturile rezultate din activitatile de vanatoare. Pretul trofeului variaza intre 1500 si 5000E.

-Management sau proprietate publica sau privata sau comuna: Conform legislatiei in vigoare toate speciile salbatice sunt proprietate publica. Managementul este privat (Regia Nationala a Padurilor- Romsilva impreuna cu asociatiile de vanatoare cu statut de ONG gestioneaza fondurile de vanatoare pe baza de contracte cu autoritatea publica centrala).

Ce sectoare sunt implicate in managementul sau utilizarea acestui aspect si cum afecteaza politicile sectoriale managementul si folosinta sa.

Sectorul public:

1. Ministerul Apelor, Padurilor si Pisciculturii si institutiile subordonate:

Inspectoratul Teritorial pentru Regim Silvic si Vanatoare- la nivel regional- responsabil cu managementul speciilor de interes cinegetic si controlul activitatilor de vanatoare

Consiliul National de Vanatoare- entitate non institutionala implicata in sprijinirea deciziilor autoritatilor responsabile in privinta strategiilor de vanatoare, legislatiei si managementului

2. Ministerul Mediului si Schimbarilor Climatice si institutiile subordonate:

Agentia Nationala pentru Protectia Mediului cu Agentiile pentru Protectia Mediului de la nivel judetean- responsabile pentru managementul speciilor protejate si al ariilor protejate

Garda Nationala de Mediu- atributii de control pe probleme de mediu

3. Institute de cercetare:

Institutul de Cercetari si Amenajari Silvice- Departamentul Cinegetica si Conservarea Vietii Salbatice

Facultatile de Silvicultura si Exploatare Forestiera (din Brasov, Suceava, Oradea etc)

Sectorul privat:

1. Asociatii de vanatoare, gestionari ai fondurilor de vanatoare- gestioneaza speciile de interes cinegetic pe baza unui contract cu guvernul, ei sunt responsabili cu evaluarea populatiilor si organizarea activitatilor de vanatoare
2. Firme specializate pe activitati de vanatoare care nu au dreptul sa organizeze partide de vanatoare- actioneaza in principal ca intermediari intre vanatori si gestionarii fondurilor de vanatoare
3. Administratorii si custozii ariilor naturale protejate: Structuri silvice publice sau private, ONG-uri, autoritati publice, persoane private
4. Alte organizatii ca ONG-urile implicate in protectia naturii care au implementat sau sunt acum implicate in studii de teren sau alte proiecte legate de aceasta specie

Principalele amenintari la adresa acestui aspect si probleme care afecteaza mentinerea lui

Probleme de conservare: biologice, ecologice

Problema principala este fragmentarea habitatului si conectivitatea scazuta intre populatiile mici.

Probleme de conservare: conflicte si amenintari socio-economice

Braconajul si vanatoarea excesiva pot fi o problema pentru specie in unele parti ale arealului sau de distributie, mai ales cand acestea se petrec in afara ariilor protejate si a fondurilor private de vanatoare (Shackleton 1997). Deranjul uman, in special ca rezultat al dezvoltarii turismului si a activitatilor de recreere in zona montana, poate fi de asemenea o problema (Shackleton 1997). Pasunatul oilor in timpul verii poate deranja caprele negre, silindu-le sa fie mai dispersate. In unele zone, efectivele mari de animale domestice creaza o presiune intensa asupra pasunatului (www.iucnredlist.org, <http://www.lhnet.org/northern-chamois>). Amenintarile principale ale acestui aspect (categoriile Natura 2000) si variantele lor:

Amenintare	Cauze principale	Efect principal
Pasunat	Pasunatul animalelor in pajistile montane reprezinta o concurenta pentru capra neagra.	Diminuarea resurselor de hrana
Capcane, otrava, vanatoare ilegala	Trofeul de capra neagra este considerat foarte important.	Mortalitate ridicata provocata de catre om, amenintand structura si marimea populatiei
Cresterea animalelor	Cresterea animalelor in habitatul caprei negre este o sursa de conflict. Cainii ciobanesti sunt in majoritatea cazurilor vectori pentru transmiterea de boli animalelor salbatice.	Capra neagra foloseste resursele de hrana care raman. Populatia scade din cauza lipsei de hrana.
Consangvinizarea	Populatii mici	Pierderea viabilitatii populatiei pe termen lung
Zone antropice	Dezvoltarea infrastructurii urbane	Habitatul isi pierde capacitatea de

	si utilizarea intensiva a resurselor naturale	suport pentru populatii sanatoase si puternice.
Drumetii montane, alpinism	Turismul este o activitate tot mai raspandita in zona montana.	Degradarea habitatelor

Strategie

Cerinte ideale de management

Cerintele ideale de management pentru mentinerea starii favorabile de conservare si valorilor acestui aspect sunt legate de:

- management activ al speciilor salbatice
- adoptarea de bune practici pentru mentinerea unor habitate propice si a disponibilitatii hranei
- implicarea persoanelor interesate in planificarea si implementarea activitatilor

Tinte si obiective de management

Tinte, obligatii si obiective existente (in planuri si strategii nationale)

Nu exista obiective stabilite pentru aceasta specie in afara obiectivului general din Strategia Nationala de Vanatoare care vizeaza folosirea resurselor de vanat si conservarea biodiversitatii, mentinand echilibrul intre agricultura, silvicultura si fauna salbatice.

Tinte si obiective propuse

- Mentinerea unei populatii sanatoase si viabile
- Mentinerea si imbunatatirea calitatii habitatului
- Reducerea braconajului
- Obtinerea mai multor date despre aceasta specie in Romania (mai multe activitati de cercetare, monitorizare mai buna)
- Imbunatatirea constientizarii publice si a implicarii grupurilor interesate in luarea de decizii legate de managementul speciei

Obiectivul ideal de management (obiectivul pe termen lung) pentru acest aspect in Carpati:

Conservarea unei populatii stabile de capra neagra in Romania, ale carei efective sa asigure viabilitatea acesteia pe termen lung in toate habitatele disponibile.

Obiective recomandate de conservare a acestui aspect in Carpati:

- Mentinerea disponibilitatii hranei- evaluarea resurselor existente si a distributiei acestora in arealul de raspandire al speciei
- Mentinerea conectivitatii habitatelor- cartarea zonelor cu probleme si elaborarea de masuri de conservare pentru a mentine sau a imbunatati conectivitatea

Management si monitorizare

Masuri de management

- Masuri de management specifice pentru conservare
 - Masuri de protectie
- Inasprirea aplicarii legii pentru a reduce braconajul si managementul de vanatoare defectuos care afecteaza specia
 - Management activ
- Stabilirea de programe de monitorizare comune si coerente pentru populatiile speciei si calitatea habitatelor
 - Conservare ex situ
- Statutul de conservare al caprei negre, respectiv risc scazut (Fara Grija) este principalul motiv pentru care conservarea ex situ nu este necesara.
 - Aspecte economice
- Exploatarea economica este un obiectiv in prezent, insa distributia necunoscuta face foarte dificila stabilirea cotei de recolta si succesul activitatilor de vanatoare este afectat de braconieri.
- Masuri generale pentru conservare
 - Masuratori la scara a ecosistemului/peisajului (este nevoie de date)
- Mentinerea folosintei terenului
 - Masuri sectoriale
- Planificarea pasunatului pentru a reduce deranjul si degradarea resurselor de hrana
 - Masuri legate de un mediu propice
 - Masuri legislative (legislatie nationala, a Uniunii Europene etc)
- Imbunatatirea legislatiei nationale actuale pentru a armoniza legea vanatorii cu legislatia pentru protectia mediului
- Stabilirea unor prioritati clare in legislatia nationala, in strategiile si planul de management care vizeaza conservarea speciilor
 - Masuri administrative (colaborare, coordonare, cooperare regionala)
- Imbunatatirea colaborarii dintre persoanele interesate din cadrul diferitelor tipuri de grupuri de lucru (grup de lucru national, consilii consultative ale ariilor naturale protejate etc) pentru a asigura o planificare participativa
- Imbunatatirea coordonarii si colaborarii dintre tarile carpatice la diferite nivele (politic, stiintific, administrativ) prin crearea de grupuri de lucruri comune si stabilirea responsabilitatilor
- Crearea unor platforme web comune pentru a incuraja schimbul de informatii la nivel national si al tarilor carpatice
- Proiecte de schimb de experienta intre tarile carpatice care sa vizeze persoanele interesate pentru a imbunatati transferul de bune practici

- Masuri de constientizare si dezvoltarea capacitatii (publicul general, factori de decizie si administratii, sectoare specifice, personal administrativ etc)

-Elaborarea unei strategii de comunicare pentru a promova protejarea speciei

Bune practici in Romania

-nu exista nici una disponibila

Prioritati esentiale de cercetare

- 1 Evaluarea marimii si structurii populatiei
- 2 Disponibilitatea hranei
- 3 Genetica si dinamica populatiei
- 4 Impactul vanatorii asupra populatiei de capra neagra
- 5 Boli si mortalitate naturala

Masuri necesare pentru monitorizarea acestui aspect si variante

Monitorizare

Parametrii minimi care ar trebui monitorizati pentru a evalua statutul de conservare al speciei sunt:

-Marimea populatiei- efectiv

-Aria de distributie

-Disponibilitatea hranei- evaluarea periodica a zonelor pilot

-Evolutia amenintarilor si a presiunilor in habitat

-Mortalitate naturala si provocata de om

Metoda folosita pentru a monitoriza acesti parametri ar trebui sa fie usor de implementat pe teren, dar bine coordonata si elaborata pe baze stiintifice. De asemenea metoda ar trebui sa fie aleasa tinand cont de efortul financiar necesar implementarii, aspectele economice fiind importante pentru persoanele interesate.

Managementul informatiei

Rezultatele monitorizarii ar trebui sa fie disponibile pentru toate persoanele interesate. Datele colectate ar trebui sa fie disponibile la cerere in scopuri stiintifice si de conservare.

Capriorul (*Capreolus capreolus*)

Rezumat al biologiei/ecologiei speciei

Capriorul este relativ mic, cu lungimea corpului cuprinsa intre 95 si 135 cm, inaltimea la greaban intre 65 si 75 cm si o greutate de la 15 pana la 30 kg. Capriorul are corpul roscat cu fata cenusie, iar posteriorul este rosu auriu vara si intunecat catre brun sau chiar negru iarna, cu partea inferioara mai deschisa si un petec alb pe crupa; coada este foarte scurta de 2-3 cm si deabia vizibila (<http://www.lhnet.org/eurasian-roe-deer/>).

Masculii intra in inapetenta specifica perioadei de rut in iulie si august cand are loc sezonul de imperechere. Femelele au doar o sarcina pe an si dupa o implantare intarziata nasc de obicei 2 pui patati de sexe diferite in luna iunie a anului urmator, dupa o perioada de gestatie de 10 luni (<http://www.lhnet.org/eurasian-roe-deer/>). Este prezent pe intreg teritoriul Romaniei.

Ocupa o gama larga de habitate, inclusiv paduri de foioase, de amestec si de conifer, zone mlastinoase, pasuni, terenuri agricole si spatii in vecinatatea zonelor urbane cu gradini mari. Prefera habitatele cu un mozaic de zone impadurite si terenuri cultivate. Capriorul este bine adaptat peisajului agricol modern (<http://www.lhnet.org/eurasian-roe-deer/>). Este prezent pe intreg teritoriul Romaniei.

Importanta ecologica (impactul) speciei

Specia este una dintre cele mai importante specii pentru mentinerea populatiilor de carnivore mari in Romania. Capriorul este prada principala a rasului.

Importanta socio-economica (impactul) speciei

Specia este una dintre cele mai apreciate de catre publicul larg si este perceputa ca o specie fragila. Venituri mici sunt obtinute de catre gestionarii fondurilor de vanatoare din vanarea capriorului pentru trofeu.

Starea actuala de conservare (obiective de conservare, planuri de actiune pentru conservare, planificare)

Conform legislatiei nationale, capriorul este specie de interes cinegetic, inclusa in Anexa 1 a Legii Vanatorii 407/2006.

Managementul acestui aspect si variantele sale

Managementul actual

Nu exista un plan de management pentru aceasta specie. Conform legislatiei nationale, capriorul este specie de interes cinegetic, inclusa in Anexa 1 a Legii Vanatorii 407/2006. Pentru sezonul 2013-2014 cota de recolta la caprior a fost stabilita prin Ordinul de Ministru nr. 1225/2013 la 16882 exemplare (10%) din populatia estimata in Romania (si in afara arcului carpatic).

Ce proportie din gama acestui aspect este manageriat in diferite moduri:

-In arii protejate: Regim special conform planurilor de management, insa specie de interes cinegetic conform Legii Vanatorii. Pentru recoltare pe teritoriul unei arii protejate este nevoie de acordul administratorului acesteia.

-In regim de protectie stricta: Nu este cazul.

-Subiect de exploatare economica: capriorul este o specie de interes cinegetic. Nu exista date oficiale centralizate despre veniturile rezultate din activitatile de vanatoare. Pretul trofeului variaza intre 500 si 3000E.

-Management sau proprietate publica sau privata sau comuna: Conform legislatiei in vigoare toate speciile salbatice sunt proprietate publica. Managementul este privat (Regia Nationala a Padurilor- Romsilva impreuna cu asociatiile de vanatoare cu statut de ONG gestioneaza fondurile de vanatoare pe baza de contracte cu autoritatea publica centrala).

Ce sectoare sunt implicate in managementul sau utilizarea acestui aspect si cum afecteaza politicile sectoriale managementul si folosinta sa.

Sectorul public:

1. Ministerul Apelor, Padurilor si Pisciculturii si institutiile subordonate:

Inspectoratul Teritorial pentru Regim Silvic si Vanatoare- la nivel regional- responsabil cu managementul speciilor de interes cinegetic si controlul activitatilor de vanatoare

Consiliul National de Vanatoare- entitate non institutionala implicata in sprijinirea deciziilor autoritatilor responsabile in privinta strategiilor de vanatoare, legislatiei si managementului

2. Ministerul Mediului si Schimbarilor Climatice si institutiile subordonate:

Agentia Nationala pentru Protectia Mediului cu Agentiile pentru Protectia Mediului de la nivel judetean- responsabile pentru managementul speciilor protejate si al ariilor protejate

Garda Nationala de Mediu- atributii de control pe probleme de mediu

3. Institute de cercetare:

Institutul de Cercetari si Amenajari Silvice- Departamentul Cinegetica si Conservarea Vietii Salbatice
 Facultatile de Silvicultura si Exploatare Forestiera (din Brasov, Suceava, Oradea etc)

Sectorul privat:

1. Asociatii de vanatoare, gestionari ai fondurilor de vanatoare- gestioneaza speciile de interes cinegetic pe baza unui contract cu guvernul, ei sunt responsabili cu evaluarea populatiilor si organizarea activitatilor de vanatoare
2. Firme specializate pe activitati de vanatoare care nu au dreptul sa organizeze partide de vanatoare- actioneaza in principal ca intermediari intre vanatori si gestionarii fondurilor de vanatoare
3. Administratorii si custozii ariilor naturale protejate: Structuri silvice publice sau private, ONG-uri, autoritati publice, persoane private
4. Alte organizatii ca ONG-urile implicate in protectia naturii care au implementat sau sunt acum implicate in studii de teren sau alte proiecte legate de aceasta specie

Principalele amenintari la adresa acestui aspect si probleme care afecteaza mentinerea lui

Probleme de conservare: biologice, ecologice

Capriorul este o specie comuna larg raspandita si este in expansiune in multe zone (www.lhnet.org).

Probleme de conservare: conflicte si amenintari socio-economice

Braconajul poate fi o problema pentru specie in unele parti ale arealului sau de distributie. Pasunatul oilor in timpul verii poate deranja caprioarele, silindu-le sa fie mai dispersate. Pradarea de catre cainii ciobanesti si cei vagabonzi este un factor important pentru mortalitatea ridicata din anumite zone.

Amenintarile principale ale acestui aspect (categoriile Natura 2000) si variantele lor:

Amenintare	Cauze principale	Efect principal
Pasunat	Pasunatul animalelor in pajistile secundare reprezinta o concurenta pentru caprior.	Diminuarea resurselor de hrana

Capcane, otrava, vanatoare ilegala	Capriorul reprezinta o sursa de hrana de calitate.	Mortalitate ridicata provocata de catre om, amenintand structura si marimea populatiei
Cresterea animalelor	Cresterea animalelor in habitatul capriorului este o sursa de conflict. Cainii ciobanesti ucid puii.	Populatia scade, afectand de asemenea populatiile de ras si lup.
Zone antropice	Dezvoltarea infrastructurii urbane si utilizarea intensiva a resurselor natural	Habitatul isi pierde capacitatea de suport pentru populatii sanatoase.
Drumuri, autostrazi	Dezvoltarea infrastructurii de transport pentru a mari viteza de deplasare a autovehiculelor.	Fragmentarea habitatului. Afectarea dispersiei indivizilor juvenili.
Turism motorizat	Infrastructura de turism se dezvolta acum si facilitatile montane trebuie sa ofere diferite activitati turistilor.	Distributia capriorului afectata de prezenta umana si de zgomot.

Strategie

Cerinte ideale de management

Cerintele ideale de management pentru mentinerea starii favorabile de conservare si valorilor acestui aspect sunt legate de:

- management activ al speciilor salbatice
- adoptarea de bune practici pentru mentinerea unor habitate propice si a disponibilitatii hranei
- implicarea persoanelor interesate in planificarea si implementarea activitatilor

Tinte si obiective de management

Tinte, obligatii si obiective existente (in planuri si strategii nationale)

Nu exista obiective stabilite pentru aceasta specie in afara obiectivului general din Strategia Nationala de Vanatoare care vizeaza folosirea resurselor de vanat si conservarea biodiversitatii, mentinand echilibrul intre agricultura, silvicultura si fauna salbatice.

Tinte si obiective propuse

- Mentinerea unei populatii sanatoase si viabile

- Mentinerea si imbunatatirea calitatii habitatului
 - Reducerea braconajului
 - Obtinerea mai multor date despre aceasta specie in Romania (mai multe activitati de cercetare, monitorizare mai buna)
 - Imbunatatirea constientizarii publice si a implicarii grupurilor interesate in luarea de decizii legate de managementul speciei
- Obiectivul ideal de management (obiectivul pe termen lung) pentru acest aspect in Carpati:
Conservarea unei populatii stabile de caprior in Romania, ale carei efective sa asigure viabilitatea acesteia pe termen lung in toate habitatele disponibile.
- Obiective recomandate de conservare a acestui aspect in Carpati:
- Mentinerea disponibilitatii hranei- evaluarea resurselor existente si a distributiei acestora in arealul de raspandire al speciei
 - Mentinerea conectivitatii habitatelor- cartarea zonelor cu probleme si elaborarea de masuri de conservare pentru a mentine sau a imbunatati conectivitatea

Management si monitorizare

Masuri de management

- Masuri de management specifice pentru conservare
 - Masuri de protectie
 - Inasprirea aplicarii legii pentru a reduce braconajul si managementul de vanatoare defectuos care afecteaza specia
 - Management activ
 - Stabilirea de programe de monitorizare comune si coerente pentru populatiile speciei si calitatea habitatelor
 - Conservare ex situ
- Statutul de conservare al capriorului, respectiv risc scazut (Fara Grija) este principalul motiv pentru care conservarea ex situ nu este necesara.
- Aspecte economice
- Planificarea infrastructurii fondurilor de vanatoare, inclusiv sistemul de hranire, luand in considerare evolutia activitatilor umane in habitatul capriorului.
 - Masuri generale pentru conservare
 - Masuratori la scara a ecosistemului/peisajului (este nevoie de date)
- Mentinerea folosintei terenului
 - Masuri sectoriale
- Planificarea pasunatului pentru a reduce deranjul si degradarea resurselor de hrana
 - Masuri legate de un mediu propice
 - Masuri legislative (legislatie nationala, a Uniunii Europene etc)
- Imbunatatirea legislatiei nationale actuale pentru a armoniza legea vanatorii cu legislatia pentru protectia mediului

- Masuri administrative (colaborare, coordonare, cooperare regionala)
- Imbunatatirea colaborarii dintre persoanele interesate din cadrul diferitelor tipuri de grupuri de lucru (grup de lucru national, consilii consultative ale ariilor naturale protejate etc) pentru a asigura o planificare participativa
- Crearea unor platforme web comune pentru a incuraja schimbul de informatii la nivel national si al tarilor carpatice
- Proiecte de schimb de experienta intre tarile carpatice care sa vizeze persoanele interesate pentru a imbunatati transferul de bune practici
- Masuri de constientizare si dezvoltarea capacitatii (publicul general, factori de decizie si administratii, sectoare specifice, personal administrativ etc)
- Elaborarea unei strategii de comunicare pentru a promova exploatarea sustenabila a resurselor

Bune practici in Romania

-nu exista nici una disponibila

Prioritati esentiale de cercetare

1. Evaluarea marimii si structurii populatiei
2. Disponibilitatea hranei
3. Genetica si dinamica populatiei
4. Impactul vanatorii asupra populatiei de caprior
5. Boli si mortalitate naturala

Masuri necesare pentru monitorizarea acestui aspect si variante

Monitorizare

Parametrii minimi care ar trebui monitorizati pentru a evalua statutul de conservare al speciei sunt:

- Marimea populatiei- efectiv
- Aria de distributie
- Disponibilitatea hranei- evaluarea periodica a zonelor pilot
- Evolutia amenintarilor si a presiunilor in habitat
- Mortalitate naturala si provocata de om

Metoda folosita pentru a monitoriza acesti parametri ar trebui sa fie usor de implementat pe teren, dar bine coordonata si elaborata pe baze stiintifice. De asemenea metoda ar trebui sa fie aleasa tinand cont de efortul financiar necesar implementarii, aspectele economice fiind importante pentru persoanele interesate.

Managementul informatiei

Rezultatele monitorizarii ar trebui sa fie disponibile pentru toate persoanele interesate. Datele colectate ar trebui sa fie disponibile la cerere in scopuri stiintifice si de conservare.

Cerbul comun (*Cervus elaphus*)

Rezumat al biologiei/ecologiei speciei

Cerbul comun este una dintre cele mai mari specii de cervide, cu lungimea corpului între 160 și 260cm, înălțimea la greaban între 105 și 140cm și greutatea între 120 și 250kg. Este rumegător, digerându-și hrana în două etape și având un număr par de degete la fiecare copită. Exemplele europene au blana de vară de culoare brun roscată (<http://www.lhnet.org/red-deer/>).

Numai masculii au coarne care încep să crească primăvara și sunt lepadate în fiecare an, de obicei la sfârșitul iernii. Coarnele sunt formațiuni osoase care pot crește câte 2,5cm pe zi (<http://www.lhnet.org/red-deer/>). Ocupă păduri deschise de foioase, zone mlăștinoase înalte și zone montane deschise (cateodată deasupra limitei pădurii), pasuni și fanete. În habitatele forestiere se hrănesc în principal cu mlađite de arbori sau arbusti, dar în alte habitate consumă și ierburi, rogoz și tufe (www.iucnredlist.org).

În România populația principală de cerb se găsește în zona de dealuri înalte și zona montană pe întreg cuprinsul arcului carpatic. De asemenea specia este prezentă și în zona de câmpie.

Importanța ecologică (impactul) speciei

Specia este una dintre cele mai importante specii pentru menținerea populațiilor de carnivore mari în România. Cerbul este pradă principală a lupului.

Importanța socio-economică (impactul) speciei

Specia este una dintre cele mai apreciate de către vânatori și de către publicul larg și este considerată un simbol al nobletii. Venituri importante sunt obținute de către gestionarii fondurilor de vânatoare din vânarea cerbului pentru trofeu.

Starea actuală de conservare (obiective de conservare, planuri de acțiune pentru conservare, planificare)

Conform legislației naționale, cerbul este specie de interes cinegetic, inclusă în Anexa 1 a Legii Vanatoriei 407/2006.

Managementul acestui aspect si variantele sale

Managementul actual

Nu exista un plan de management pentru aceasta specie. Conform legislatiei nationale, cerbul este specie de interes cinegetic, inclusa in Anexa 1 a Legii Vanatorii 407/2006. Pentru sezonul 2013-2014 cota de recolta la cerb a fost stabilita prin Ordinul de Ministru nr. 1225/2013 la 2700 exemplare (8%) din populatia estimata in Romania (si in afara arcului carpatic).

Ce proportie din gama acestui aspect este manageriat in diferite moduri:

-In arii protejate: Regim special conform planurilor de management, insa specie de interes cinegetic conform Legii Vanatorii. Pentru recoltare pe teritoriul unei arii protejate este nevoie de acordul administratorului acesteia.

-In regim de protectie stricta: Nu este cazul.

-Subiect de exploatare economica: cerbul este o specie de interes cinegetic. Nu exista date oficiale centralizate despre veniturile rezultate din activitatile de vanatoare. Pretul trofeului variaza intre 1500 si 10000E.

-Management sau proprietate publica sau privata sau comuna: Conform legislatiei in vigoare toate speciile salbatice sunt proprietate publica. Managementul este privat (Regia Nationala a Padurilor- Romsilva impreuna cu asociatiile de vanatoare cu statut de ONG gestioneaza fondurile de vanatoare pe baza de contracte cu autoritatea publica centrala).

Ce sectoare sunt implicate in managementul sau utilizarea acestui aspect si cum afecteaza politicile sectoriale managementul si folosinta sa.

Sectorul public:

1. Ministerul Apelor, Padurilor si Pisciculturii si institutiile subordonate:

Inspectoratul Teritorial pentru Regim Silvic si Vanatoare- la nivel regional- responsabil cu managementul speciilor de interes cinegetic si controlul activitatilor de vanatoare

Consiliul National de Vanatoare- entitate non institutionala implicata in sprijinirea deciziilor autoritatilor responsabile in privinta strategiilor de vanatoare, legislatiei si managementului

2. Ministerul Mediului si Schimbarilor Climatice si institutiile subordonate:

Agentia Nationala pentru Protectia Mediului cu Agentiile pentru Protectia Mediului de la nivel judetean- responsabile pentru managementul speciilor protejate si al ariilor protejate

Garda Nationala de Mediu- atributii de control pe probleme de mediu

3. Institute de cercetare:

Institutul de Cercetari si Amenajari Silvice- Departamentul Cinegetica si Conservarea Vietii Salbatice
 Facultatile de Silvicultura si Exploatare Forestiera (din Brasov, Suceava, Oradea etc)

Sectorul privat:

1. Asociatii de vanatoare, gestionari ai fondurilor de vanatoare- gestioneaza speciile de interes cinegetic pe baza unui contract cu guvernul, ei sunt responsabili cu evaluarea populatiilor si organizarea activitatilor de vanatoare
2. Firme specializate pe activitati de vanatoare care nu au dreptul sa organizeze partide de vanatoare- actioneaza in principal ca intermediari intre vanatori si gestionarii fondurilor de vanatoare
3. Administratorii si custozii ariilor naturale protejate: Structuri silvice publice sau private, ONG-uri, autoritati publice, persoane private
4. Alte organizatii ca ONG-urile implicate in protectia naturii care au implementat sau sunt acum implicate in studii de teren sau alte proiecte legate de aceasta specie

Principalele amenintari la adresa acestui aspect si probleme care afecteaza mentinerea lui

Probleme de conservare: biologice, ecologice

Cerbul este in continuare o specie comuna larg raspandita, insa degradarea habitatului poate afecta dinamica spatiala a speciei.

Probleme de conservare: conflicte si amenintari socio-economice

Braconajul poate fi o problema pentru specie in unele parti ale arealului sau de distributie. Pasunatul oilor in timpul verii poate deranja cerbii, silindu-i sa fie mai dispersati. Pradarea de catre cainii ciobanesti si cei vagabonzi este un factor important pentru mortalitatea ridicata a puilor din anumite zone. De asemenea in unele zone vanatoarea excesiva poate afecta structura populatiei.

Amenintarile principale ale acestui aspect (categoriile Natura 2000) si variantele lor:

Amenintare	Cauze principale	Efect principal
Pasunat	Pasunatul animalelor in pajistile secundare reprezinta o concurenta	Diminuarea resurselor de hrana

	pentru cerb.	
Capcane, otrava, vanatoare ilegala	Cerbul reprezinta o sursa de hrana de calitate.	Mortalitate ridicata provocata de catre om, amenintand structura si marimea populatiei
Cresterea animalelor	Cresterea animalelor in habitatul cerbului este o sursa de conflict. Cainii ciobanesti ucid puii.	Populatia scade, afectand de asemenea populatiile de ras si lup.
Zone antropice	Dezvoltarea infrastructurii urbane si utilizarea intensiva a resurselor naturale	Habitatul isi pierde capacitatea de suport pentru populatii sanatoase.
Drumuri, autostrazi	Dezvoltarea infrastructurii de transport pentru a mari viteza de deplasare a autovehiculelor.	Fragmentarea habitatului. Afectarea dispersiei indivizilor juvenili.
Turism motorizat	Infrastructura de turism se dezvolta acum si facilitatile montane trebuie sa ofere diferite activitati turistilor.	Distributia cerbului afectata de prezenta umana si de zgomot.

Strategie

Cerinte ideale de management

Cerintele ideale de management pentru mentinerea starii favorabile de conservare si valorilor acestui aspect sunt legate de:

- management activ al speciilor salbatice
- adoptarea de bune practici pentru mentinerea unor habitate propice si a disponibilitatii hranei
- implicarea persoanelor interesate in planificarea si implementarea activitatilor

Tinte si obiective de management

Tinte, obligatii si obiective existente (in planuri si strategii nationale)

Nu exista obiective stabilite pentru aceasta specie in afara obiectivului general din Strategia Nationala de Vanatoare care vizeaza folosirea resurselor de vanat si conservarea biodiversitatii, mentinand echilibrul intre agricultura, silvicultura si fauna salbatice.

Tinte si obiective propuse

- Mentinerea unei populatii sanatoase si viabile
 - Mentinerea si imbunatatirea calitatii habitatului
 - Reducerea braconajului
 - Obtinerea mai multor date despre aceasta specie in Romania (mai multe activitati de cercetare, monitorizare mai buna)
 - Imbunatatirea constientizarii publice si a implicarii grupurilor interesate in luarea de decizii legate de managementul speciei
- Obiectivul ideal de management (obiectivul pe termen lung) pentru acest aspect in Carpati:
Conservarea unei populatii stabile de cerb in Romania, ale carei efective sa asigure viabilitatea acesteia pe termen lung in toate habitatele disponibile.
- Obiective recomandate de conservare a acestui aspect in Carpati:
- Mentinerea disponibilitatii hranei- evaluarea resurselor existente si a distributiei acestora in arealul de raspandire al speciei
 - Mentinerea conectivitatii habitatelor- cartarea zonelor cu probleme si elaborarea de masuri de conservare pentru a mentine sau a imbunatati conectivitatea

Management si monitorizare

Masuri de management

- Masuri de management specifice pentru conservare
 - Masuri de protectie
 - Inasprirea aplicarii legii pentru a reduce braconajul si managementul de vanatoare defectuos care afecteaza specia
 - Management activ
 - Stabilirea de programe de monitorizare comune si coerente pentru populatiile speciei si calitatea habitatelor
 - Conservare ex situ
- Statutul de conservare al cerbului, respectiv risc scazut (Fara Grija) este principalul motiv pentru care conservarea ex situ nu este necesara.
- Aspecte economice
- Planificarea infrastructurii fondurilor de vanatoare, inclusiv sistemul de hranire, luand in considerare evolutia activitatilor umane in habitatul cerbului.
 - Masuri generale pentru conservare
 - Masuratori la scara a ecosistemului/peisajului (este nevoie de date)
- Mentinerea folosintei terenului
 - Masuri sectoriale
- Planificarea pasunatului pentru a reduce deranjul si degradarea resurselor de hrana
- Masuri legate de un mediu propice
- Masuri legislative (legislatie nationala, a Uniunii Europene etc)

-Imbunatatirea legislatiei nationale actuale pentru a armoniza legea vanatorii cu legislatia pentru protectia mediului

- Masuri administrative (colaborare, coordonare, cooperare regionala)

-Imbunatatirea colaborarii dintre persoanele interesate din cadrul diferitelor tipuri de grupuri de lucru (grup de lucru national, consilii consultative ale ariilor naturale protejate etc) pentru a asigura o planificare participativa

-Crearea unor platforme web comune pentru a incuraja schimbul de informatii la nivel national si al tarilor carpatice

-Proiecte de schimb de experienta intre tarile carpatice care sa vizeze persoanele interesate pentru a imbunatati transferul de bune practici

- Masuri de constientizare si dezvoltarea capacitatii (publicul general, factori de decizie si administratii, sectoare specifice, personal administrativ etc)

-Elaborarea unei strategii de comunicare pentru a promova exploatarea sustenabila a resurselor

Bune practici in Romania

-nu exista nici una disponibila

Prioritati esentiale de cercetare

1. Evaluarea marimii si structurii populatiei
2. Disponibilitatea hranei
3. Genetica si dinamica populatiei
4. Impactul vanatorii asupra populatiei de cerb
5. Boli si mortalitate naturala

Masuri necesare pentru monitorizarea acestui aspect si variante

Monitorizare

Parametrii minimi care ar trebui monitorizati pentru a evalua statutul de conservare al speciei sunt:

-Marimea populatiei- efectiv

-Aria de distributie

-Disponibilitatea hranei- evaluarea periodica a zonelor pilot

-Evolutia amenintarilor si a presiunilor in habitat

-Mortalitate naturala si provocata de om

Metoda folosita pentru a monitoriza acesti parametri ar trebui sa fie usor de implementat pe teren, dar bine coordonata si elaborata pe baze stiintifice. De asemenea metoda ar trebui sa fie aleasa tinand cont de efortul financiar necesar implementarii, aspectele economice fiind importante pentru persoanele interesate.

Managementul informatiei

Rezultatele monitorizarii ar trebui sa fie disponibile pentru toate persoanele interesate. Datele colectate ar trebui sa fie disponibile la cerere in scopuri stiintifice si de conservare.

Standarde comune

Elaborarea de masuri de management comune pentru diferitele persoane interesate implica un mare efort pentru a adapta o masura pentru fiecare grup interesat. Din acest motiv pentru a propune si implementa masuri de management integrat trebuie stabilit un set de standarde pentru a imbunatati planificarea si implementarea masurilor de management.

Standardele propuse nu sunt noi, ele exista deja ca si principii de activitati/strategii/legislatie pentru conservarea naturii sau ca si obiective de conservare. Pentru a sprijini masurile comune de management integrat este important sa se ia in considerare elaborarea unui set de standarde sau norme pentru a mentine toate persoanele interesate la acelasi nivel de interventie.

Standarde propuse pentru managementul carnivorelor mari si al ierbivorelor mari in zona carpatica:

1. Responsabilitatile institutionale trebuie sa fie clar stabilite pentru a sprijini un management efficient

Stabilirea responsabilitatilor institutionale este un pas important pentru a cladi un sistem administrativ efficient. Amestecarea responsabilitatilor va duce la lipsa de asumare a rezultatelor negative sau lipsa implementarii complete a unei masuri. Responsabilitatile trebuie sa fie clare si realizabile de catre institutii si organizatii.

2. Toate speciile trebuie sa aiba aceeasi importanta in privinta aplicarii legii

Chiar daca se regasesc si specii cu statut de conservare fara grija conform criteriilor IUCN, ele trebuie sa aiba aceeasi importanta in privinta aplicarii legii. Toate speciile sunt importante pentru a pastra ecosisteme sanatoase. Legea nu ar trebui sa faca diferente intre regiuni, judete sau fonduri de vanatoare.

3. Actul decizional trebuie sa fie transparent si agreat de toate persoanele interesate

Transparenta deciziei este importanta pentru a asigura implicarea persoanelor interesate in stratul de baza al sistemului de management. Deciziile agreate vor asigura o buna colaborare in timpul implementarii masurilor si al activitatii de management.

4. Masurile de management trebuie monitorizate pentru a evalua succesul actiunilor

Orice masura implementata care nu poate fi evaluata din punct de vedere al rezultatelor poate fi considerata o activitate consumatoare de resurse, in contextul in care activitatile de conservare a naturii sunt subfinantate. Sistemul de monitorizare al planului de management sau al planului de actiune trebuie sa fie concret si sa aiba indicatori masurabili pentru a permite imbunatatirea planurilor sau activitatilor.

5. Orice masura de management trebuie sa ia in considerare impactul asupra celorlalte specii sau asupra habitatului si relatia dintre acestea

Interventia umana tinde sa modifice echilibrul intre elementele ecosistemului. Orice masura care este propusa nu trebuie sa afecteze celelalte specii.

6. Masurile propuse trebuie sa fie fezabile

Orice actiune care nu poate fi implementata din cauza lipsei de informatii, de resurse sau de suport legislativ nu va fi considerata o masura prioritara. Alte activitati pot fi propuse pentru a pregati implementarea unei actiuni daca aceasta nu este fezabila in momentul planificarii.

7. Abordarea preventiva trebuie sa fie prioritara abordarii reactive

Cu o degradare continua a habitatelor si o perceptie publica tot mai negativa (in special asupra speciilor protejate ca lupul si ursul) managementul reactiv poate fi considerat un raspuns tarziu la problemele aparute. Masurile de management planificate sau propuse trebuie sa anticipeze viitoarele amenintari si presiuni.

Bibliografie

- ANGELESCU A., 2004. Șacalulauriu. Origine, morfoanatomie, eco-etologie, management. MMC Bucuresti, 216 p.
- BANEA O.C., KROFEL M., ČERVINKA J., GARGAREA P., SZABÓ L., New records, first estimates of densities and questions of applied ecology for jackals in anube Delta Biosphere Reserve and hunting terrains from Romania , *Acta Zoologica Bulgarica*, 64 (4), 2012: 353-366
- BERECZKY L., POP M., CHIRIAC S., 2010 - Studii legate de ecologia ursului brun bazate pe monitorizarea post eliberatorie a puilor de ursor și a ireabilitații. Satu Mare – Studii și Comunicări Seria Științele Naturii Vol X-XI (2009-2010) pp: 149-160.
- BERECZKY L., POP M., CHIRIAC S., ANEGROAIE X., 2010– A comparison of home range size, movements, habitat use and activity patterns of released orphan brown bears and wild captured brown bears in the Carpathian mountains of Romania, 19th International Conference on Bear Research and Management, May 16-22, Tbilisi, Georgia, IBA 2010 Conference
- BERECZKY L., 2010. Practical application of a bear rehabilitation centre in the scientific studies related with the specie behavior and ecology, Master Thesis, University of West Hungary, Institute of Wildlife Management and Vertebrate Zoology, Sopron .
- BERECZKY L., POP I.M., CHIRIAC S. 2011. Trouble-making Brown bear *Ursus arctos* Linnaeus, 1758 (Mammalia: Carnivora) – behavioral pattern analysis of the specialized individuals, **Travaux du Muséum National d’Histoire Naturelle Grigore Antipa, vol.54(2), pp.541-554.**
- BLANCO, J.C., Towards a population level approach for the management of large carnivores in Europe. Challenges and opportunities, prepared for European Commission, December 2012
- CHIRIAC S., SANDU R., CHIRIAC N. 2009 - Reteaua ecologica de protecție a carnivorelor mari din județul Vrancea, ISBN: 978-973-0-06505-3, editor APM Vrancea, proiect LIFE05NAT/RO/000170.
- CHIRIAC S., POP I.M., RADU G., SANDU R.M. 2010 Metodologie pentru implementarea sistemelor de protecție a culturilor agricole, șeptelului și stupinelor în vederea reducerii pagubelor produse de urși, Focșani. ISBN 978-973-0-09167-0
- DEJU R., CĂTĂNOIU S. (editori), 2005, European Bison – Introduction and management methods, 65 pp., Ed. Terra Design, Gura Humorului, ISBN 973-87364-8-X.

- KACZENSKY P., CHAPRON G., VON ARX M., HUBER D., ANDRÉN H., LINNELL J., Status, management and distribution of large carnivores – bear, lynx, wolf & wolverine – in Europe, Part I, prepared for European Commission, December 2012
- KACZENSKY P., CHAPRON G., VON ARX M., HUBER D., ANDRÉN H., LINNELL J., Status, management and distribution of large carnivores – bear, lynx, wolf & wolverine – in Europe, Part II, prepared for European Commission, December 2012a
- KRASIŃSKA, M., KRASIŃSKI, Z.A. 2002. Body mass and measurements of the European bison during postnatal development. *Acta Theriologica* 47: 85–106.
- LINNELL J., SALVATORI V., BOITANI L. Guidelines for population level management plans for large carnivores in Europe. A Large Carnivore Initiative for Europe, report prepared for the European Commission 2008.
- MERTENS A. IONESCU O., 2001 Ursul – ecologie, etologie, management. Haco International.
- MICU I., 1998., Ursul brun, aspecte eco-etologice, Editura Ceres, Bucuresti.
- PEDROTTI, L. AND LOVARI, S. 1999. *Rupicapra rupicapra*. In: A. J. Mitchell-Jones, G. Amori, W. Bogdanowicz, B. Kryštufek, P.J.H. Reijnders, F. Spitzenberger, M. Stubbe, J.B.M. Thissen, V. Vohralík, and J. Zima (eds), *The Atlas of European Mammals*, Academic Press, London, UK
- POP I. M. 2007., Scurta analiză a situației populației de urs în județul Covasna. Studii și Comunicări Seria Științele Naturii, vol. VIII (2007) pp:29-35, Muzeul Județean Satu Mare,.
- POP I.M., BERECZKY L., CHIRIAC S., 2011. Analyses of the Romanian south-eastern Carpathian human-bear conflicts based on bear damages, human opinion, bear hunting, Poster at the 20th International Conference on Bear Research and Management, July 17-22, Ottawa, Canada, 2011
- POP I.M., 2011. Ursul brun de la conflict la conservare, Sf. Gheorghe, ISBN 978-973-0-11584-0.
- POP I.M., SALLAY A., BERECZKY L., CHIRIAC S.. 2012. Land use and behavioural patterns of brown bears in the South- Eastern Romanian Carpathian Mountains: A case study of relocated and rehabilitated individuals, *Procedia Environmental Sciences*, 2012, 14, pp.111-122.
- POP I. M., SALLAY A., BERDE L., BERECZKY L., CHIRIAC S., 2012a, An equivocal relation between bear harvest and damage occurrence in the Eastern Carpathian Mountains. 21st International Conference on Bear Research and Management, 26-30 November 2012, New Delhi, India, IBA 2012 Conference
- PUCEK, Z. (ED.); PUCEK, Z., BELOUSOVA, I.P., KRASIŃSKA, M., KRASIŃSKI, Z.A. AND OLECH, W. (comps.). 2004. European Bison. Status Survey and Conservation

Action Plan. IUCN/SSC Bison Specialist Group. IUCN, Gland, Switzerland and Cambridge, UK. ix + 54 pp.

ROZYLOWICZ, L., CHIRIAC, S., IVANOF, N., 2004. Large Carnivore Protection în Vrancea Country. Ars Docendi, Bucharest, Romania.

ROZYLOWICZ, L., POPESCU, V.D., PĂTROESCU M., CHIȘAMERA, G., 2010, The potential of large carnivores as conservation surrogates in the Romanian Carpathians, Biodiversity Conservation, DOI 10.1007/s10531-010-9967-x, 2010

SHACKLETON, D. M. 1997. Wild Sheep and Goats and Their Relatives: Status Survey and Conservation Action Plan for Caprinae. In: D. M. Shackleton (ed.), *Wild sheep and goats and their relatives. Status survey and conservation action plan for Caprinae*, IUCN/SSC Caprinae Specialist Group, Gland, Switzerland and Cambridge, UK.

Proiectul LIFE Nature LIFE05/NAT/RO/000170 „Îmbunătățirea sistemului de protecție a carnivorelor mari din județul Vrancea” – Raport de monitorizare prin telemetrie a carnivorelor mari – 2006

*** Management and action plan for the wolf Population in Romania prepared for the Ministry of Agriculture, Forestry and Rural Development and the Ministry of Environment and Water Management, 2006. Not available to the public.

*** Planul de acțiune și managementul populației de ras din România, Institutul de Cercetări și Amenajări Silvice, Brașov, 2007. Not available to the public.

www.iucnredlist.org- IUCN Red List

www.carnivoremari.ro – LIFE02NAT/RO/8576, LIFE05NAT/RO/000170, LIFE08NAT/RO/000500 projects

www.bearbiology.com – International Bear Association

www.canids.org – IUCN Canids Specialists Group

http://www.mmediu.ro/file/Management_Action_Plan.pdf - Brown bear management plan

<http://www.mmediu.ro/beta/domenii/protectia-naturii-2/biodiversitate/carnivore-mari/> - Raport final pentru „Studiul privind estimarea populațiilor de carnivore mari și pisică sălbatică din România (Ursus arctos, Canis lupus, Lynx lynx și Felis silvestris) în vederea menținerii într-o stare favorabilă de conservare și pentru stabilirea numărului de exemplare din speciile strict protejate care se pot recolta în cadrul sezonului de vânătoare 2011-2012”. Fundația Carpați & ICAS & Universitatea Transilvania Brașov, 2011

www.goldenjackal.eu - Golden Jackal informal study Group in Europe

<http://www.vanatoripark.ro/zimbru/zimbrul-in-romania> - Vânători Neamț Natural Park

<http://ebac.sggw.pl> – Bison Specialist Group IUCN

<http://www.lhnet.org/> - Large Herbivores Network

Anexa 1

Chestionar elaborat de catre liderul WP4WG3mr. Laszlo Szemethyfor raport Masuri Comune de Management Integrat– **Date despre populatii**

		lup (<i>Canis lupus</i>)	ras (<i>Lynx lynx</i>)	urs (<i>Ursus arctos</i>)	sacal (<i>Canis aureus</i>)	zimbru (<i>Bison bonasus</i>)	Capra neagra (<i>Rupicapra rupicapra</i>)	Cerb comun (<i>Cervus elaphus</i>)	Caprior (<i>Capreolus capreolus</i>)
Date despre densitatea populatiei (la nivel de tara). Va rugam notati de la 0:cel mai rau la 5:cel mai bine!	Cat de detaliate sunt informatiile existente despre densitatea populatiei?	2	2	2	0	5	2	2	2
	Accesibilitate a datelor	3	3	3	0	4	1	1	1
	Credibilitatea datelor	1	1	1	0	5	0	1	1
	Aplicabilitate a datelor la zona carpatica din tara dvs.	2	2	2	0	5	2	2	2
Cat de numeroasa a fost populatia in 2012?	La nivelul intregii tari	2.300-2.700*	1.200-1.500*	6.000*		17 in captivitate / 86 in semi-libertate	6.735 **	35.363**	169.149**
	Zona carpatica	3000*	2300-2400*	7200*					
Care este tendinta populatiei in tara dvs?	Stabila	X	X	X			X	X	X
	Crescatoare					X			
	Descrescatoare								
Care este tendinta populatiei in zona carpatica?	Stabila	X	X	X			X	X	X
	Crescatoare					X			
	Descrescatoare								

Informatii despre cota de recolta (la nivel de tara). Va rugam notati de la 0:cel mai rau la 5:cel mai bine!	Disponibilitatea datelor	4	4	4	4		4	4	4
	Accesibilitatea datelor	2	2	2	1		1	1	1
	Credibilitatea datelor	3	3	3	3		3	3	3
	Aplicabilitatea datelor la zona carpatica din tara dvs.	4	4	4	4		4	4	4
Cate exemplare au fost recoltate (vanate) in 2012?	La nivelul intregii tari	160 (in 2010/2011)****	27 (in 2010/2011)****	250 (in 2010/2011)***					
	Zona carpatica								
Informatii despre rata de mortalitate naturala (la nivel de tara). Va rugam notati de la 0:cel mai rau la 5:cel mai bine!	Disponibilitatea datelor	ND	ND	ND	ND	ND	ND	ND	ND
	Accesibilitatea datelor								
	Credibilitatea datelor								
	Aplicabilitatea datelor la zona carpatica din tara dvs.								
Cat de mare a fost mortalitatea in 2012?	La nivelul intregii tari	ND	ND	ND	ND	ND	ND	ND	ND
	Zona carpatica								
Care este statutul legal al speciei?	Specie de interes cinegetic				X		X	X	X
	Specie protejata	X	X	X		X			
Care este nivelul de protectie in procente?	0 %=poate fi vanata pe tot parcursul anului, 100 %= strict protejata, chiar daca nu pot fi deranjate, va	50% Vanata cu derogare 6 luni pe an	50% Vanata cu derogare 6 luni pe an	50% Vanata cu derogare 6 luni pe an		100% Vanatul interzis, deranjul interzis	40% Vanata 4 luni pe an	20% Masculii vanati 4 luni pe an, femelele 6 luni pe an	10% Masculii vanati 5 luni vara, femelele 5 luni iarna

rog explicati!									

*KACZENSKY P., CHAPRON G., VON ARX M., HUBER D., ANDRÉN H., LINNELL J., Status, management and distribution of large carnivores – bear, lynx, wolf & wolverine – in Europe, Part II, prepared for European Commission, December 2012a

**Raport final pentru „Studiul privind estimarea populațiilor de carnivore mari și pisică sălbatică din România (Ursus arctos, Canis lupus, Lynx lynx și Felis silvestris) în vederea menținerii într-o stare favorabilă de conservare și pentru stabilirea numărului de exemplare din speciile strict protejate care se pot recolta în cadrul sezonului de vânătoare

*** sezonul de vanatoare din 15 sept-31 dec si 15 martie-15 mai. Derogarile se fac in septembrie si sunt in vigoare pana anul urmator.

**** sezonul de vanatoare din 15 martie-15 mai. Derogarile se fac in septembrie si sunt in vigoare pana anul urmator.

ND – nu exista informatii; casuta goala – informatii care nu sunt disponibile

Anexa 2

Chestionar elaborat de catre liderul WP4WG3mr. Laszlo Szemethyfor raport Masuri Comune de Management Integrat– **Detalii de planificare**

		Lup (<i>Canis lupus</i>)	ras (<i>Lynx lynx</i>)	urs (<i>Ursus arctos</i>)	sacal (<i>Canis aureus</i>)	zimbru (<i>Bison bonasus</i>)	Capra neagra (<i>Rupicapra rupicapra</i>)	Cerb comun (<i>Cervus elaphus</i>)	caprior (<i>Capreolus capreolus</i>)
Aveti un plan specific de management /conservare?	Nu						X	X	X
	Da	X	X	X		X			
	Concept general	X	X	X		X			
	Concept operational								
	Pe termen scurt	X	X	X		X			
	Pe termen lung	X	X	X		X			
Este planul accesibil? Va rugam notati de la 0:cel mai rau la 5:cel mai bine!		1	1	5		1			
Este planul credibil? Va rugam notati de la 0:cel mai rau la 5:cel mai bine!		0*	0*	0*		4			
Persoane interesate implicate	Nu	X	X	X					
	Da					X			
Care sunt principalele persoane interesate?	Fermieri	X	X	X					
	Silvicultori	X	X	X		X			
	Gestionarii fondurilor de vanatoare	X	X	X		X			

	Conservatoriști	X	X	X		X			
	Alții								
Sunt implicate persoanele interesate în elaborarea planurilor?		nu	nu	Nu					
Sunt implicate persoanele interesate în acceptarea planurilor?		nu	nu	Nu					
La ce nivel sunt implicate persoanele interesate?	Nivel local					X			
	Regional								
	Nivel guvernamental	X	X	X		X			
Integrarea managementului/conservării speciilor în planificarea altor sectoare	Agricultura								
	Creșterea animalelor								
	Managementul pădurilor								
	Managementul speciilor de interes cinegetic	X	X	X		X			
	Conservarea naturii	X	X	X		X			
	Planificarea folosinței terenurilor								
	Managementul apelor								
	Other								

Exista obiective reale/ce se pot monitoriza in planul de management /conservare?	Nu	X	X	X					
	Da								
	Daca da, care sunt aceste obiective?								
Este planul pus in aplicare? Va rugam notati de la 0:cel mai rau la 5:cel mai bine!		0	0	0					
Care sunt principalele actiuni/masuri in functie de amenintari?									
Exista o strategie de combatere a braconajului in tara dvs?	Nu	X	X	X	X	X	X	X	X
	Da								
	Daca da, care sunt elementele principale?								
Evaluati, va rugam, eficienta strategiei ? Va rugam notati de la 0:cel mai rau la 5:cel mai bine!									
Monitorizati eficienta strategiei?	Nu								
	Da								
Armonizeaz a tara dvs planurile de conservare/	Nu	X	X	X					
	Da					X			

management cu tarile vecine?	Impreuna cu ce tara?					Ucraina			

*Notele au fost date din cauza ca nu exista o monitorizare a impactului planului si nu exista o evaluare a succesului planului. Notele nu sugereaza ca planul este prost.

ND – nu exista informatii; casuta goala – informatii care nu sunt disponibile

Anexa 3

Chestionar elaborat de catre liderul WP4WG3mr. Laszlo Szemethyfor raport Masuri Comune de Management Integrat– **Monitorizare**

		Lup (<i>Canis lupus</i>)	Ras (<i>Lynx lynx</i>)	Urs (<i>Ursus arctos</i>)	Sacal (<i>Canis aureus</i>)	Zimbru (<i>Bison bonasus</i>)	Capra neagra (<i>Rupicapra rupicapra</i>)	Cerb comun (<i>Cervus elaphus</i>)	Caprior (<i>Capreolus capreolus</i>)
Functioneaza sistemul de monitorizare a populatiei?	Nu								
	Da	X*	X*	X*	X*		X*	X*	X*
Daca da, ce metode folosite pentru monitorizare a populatiei?	Detectarea urmelor in zapada	X	X	X	X		X	X	X
	Provocare prin urlete								
	Numaratori in punctele de proba								
	Altele, va rugam mentionati								
Metoda este	Verificata stiintific	**	**	**	**		**	**	**
	O opinie personala, banuiala	**	**	**	**		**	**	**
Cat de frecvent se face monitorizarea?	Anual	X	X	X	X		X	X	X
	Mai des								
	Mai rar								
Perioada desfasurarii		primavara	Primavara	Primavara	iarna	iarna	iarna	iarna	iarna
Scara	La nivelul intregii tari								
	Regional								

	Local	X	X	X	X		X	X	X
Armonizeaza tara dvs sistemul de monitorizare cu cel al tarilor vecine?	Nu	X	X	X	X		X	X	X
	Da								
	Cu ce tara?								
Ce organizatie este responsabila de monitorizare ?	Guvern	X	X	X	X		X	X	X
	ONG								
	NP								
	vanatori	X	X	X	X		X	X	X
	Altii								
Cat de credibila este monitorizarea? Va rugam notati de la 0:cel mai rau la 5:cel mai bine!		0	0	1	0		1	1	1

* Exista un fel de monitorizare.

** Metode elaborate acum 40-50 ani in conditii de mediu diferite si presiuni diferite. In acest moment este un amestec intre stiinta si opinii personale, mai apropiat de a doua varianta.

Anexa 4

Informatii web despre vanatoarea speciilor protejate (cateva exemple)

Autori: Ioan Mihai Pop, Leonardo Bereczky, Cosmin Adrian Stângă, Matei Dragomir

Cover print screen : <http://carnivore.biodiversitate.ro>

Data: Februarie 2013

Beneficiar: Agenția pentru Protecția Mediului Sibiu

Proiect: „Managementul integrat al diversității biologice și a peisajului pentru dezvoltare regional durabilă și conectivitate ecologică în Carpați (BioREGIO Carpathians)”

Nr. contract/Contract no.: 2401/18.02.2013

ASOCIAȚIA PENTRU CONSERVAREA DIVERSITĂȚII BIOLOGICE

Str. Vrancioaia nr 7, Focsani, Vrancea

Tel: 0727 559 024 ; fax : 0237 206 788

E-mail : acdb_ro@yahoo.co.uk web: www.biodiversitate.ro